



www.musavat.com

MUSAVAT

Xəbər

SOS: İnternet üzərindən satılan dərmanlar dərdinizə dərd qata bilər

yazısı səh.10-da

Qurucusu: Rauf Arifoğlu Gündəlik qəzet 1 fevral 2018-ci il Cümə axşamı № 24 (6913) Qiyməti 60 qəpik

Gündəm

Azərbaycanla Aİ arasında "yeni mərhələ"nin bilinməyənləri - vizasız gediş-gəliş, yoxsa...



Erməni lobbisinin təxribatlarına baxmayaraq, Bakı ilə bu beynəlxalq qurum arasında münasibətlərdə dinamika var

yazısı səh.5-də

Rusiyada prezidentliyə namizədlərdən 4-ü geri çəkildi

yazısı səh.2-də

Ələt azad iqtisadi zonası gömrük rüsumları və vergilərdən azad olunur

yazısı səh.2-də

"ABŞ şirkətinin Azərbaycandan icazə almadan apardığı fəaliyyət qanunsuzdur" - Zəhid Oruc

yazısı səh.6-da

Bakı-Tehran münasibətlərində media şayiələri faktoru

yazısı səh.3-də

"Azərbaycan hər an hücum keçib öz torpaqlarını azad edə bilər" - hərbi ekspert

yazısı səh.11-də

Nikahdan əvvəl tibbi müayinələr aparılsa da, yenə talassemiyalı uşaqlar doğulur

yazısı səh.10-da

Dünya liderlərinin siqaret bəlası

yazısı səh.12-də

"İnsanları aldadan turizm şirkətləri məsuliyyətə cəlb olunacaq" - nazirdən xəbərdarlıq

yazısı səh.10-da

Bitkoinə maraq azalır - 10 min dollardan aşağı düşdü...

yazısı səh.13-də

İRƏVANIN METSAMOR BAŞAĞRISI, ABS-DAN TƏHDİD, BAKIYA ŞANS

Azərbaycanla danışıqların növbəti raunduna başlayan Avropa Birliyindən AES-lə bağlı Ermənistanla xəbərdarlıq gəldi; AB-nin yardımı ilə bağlı İrəvan seçimi üz-üzə; Putinə qarşı "Kreml siyahısı"nın açıqlandığı gün isə ABŞ səfiri Ermənistan parlamentinə getdi - kritik gəlişmə...



yazısı səh.8-də

"Adımın cinayətkar dəstə ilə hallanması məni çox narahat etdi" - diaspor lideri

Şahin Şixlinski: "Daşdığıim fəmiyyənin, mənsub olduğum xalqın məsuliyyətini nəzərə alıb, daim nümunəvi fəaliyyət göstərmişəm"...

yazısı səh.4-də



Elxan Şahinoğlu:
"Bundan sonra Amerikaya köçmək çətin olacaq"

yazısı səh.6-da



Fərəc Quliyev:
"Prezidentin çıxışında Ermənistanla verilən mesaj odur ki, artıq danışıqlar limiti bitib"

yazısı səh.3-də



Putini rus xalqına sevdiren səbəblər...

yazısı səh.9-da

1 fevral 2018



Aeroportlarda əcnəbilərə viza verilməsi proseduru təkmilləşdirilir - prezident fərmanı

Azərbaycan prezidenti İlham Əliyev respublikanın beynəlxalq hava limanlarında əcnəbilərə və vətəndaşlığı olmayan şəxslərə viza verilməsi prosedurunun təkmilləşdirilməsi haqqında fərman imzalayıb.

APA-nın məlumatına görə, Azərbaycan Respublikasının qanunlarında, Azərbaycan Respublikası Prezidentinin aktlarında və Azərbaycan Respublikasının dövlətlərarası və ya hökumətlərarası müqavilələrində nəzərdə tutulmuş hallarda əcnəbilərə və vətəndaşlığı olmayan şəxslərə Azərbaycan Respublikasının beynəlxalq hava limanlarında viza verilməsi "ASAN Viza" sistemi vasitəsilə elektron qaydada həyata keçirilir.

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti yanında Vətəndaşlara Xidmət və Sosial İnnovasiyalar üzrə Dövlət Agentliyi Azərbaycan Respublikasının beynəlxalq hava limanlarında vizaların "ASAN Viza" sistemi vasitəsilə verilməsini, habelə viza ilə əlaqədar ödənişlərin "ASAN ödəniş" sistemi vasitəsilə həyata keçirilməsini təmin etməlidir.

Xarici İşlər Nazirliyi isə Azərbaycan Respublikasının beynəlxalq hava limanlarında yerləşən xidmət məntəqələrinin Azərbaycan Respublikasının Prezidenti yanında Vətəndaşlara Xidmət və Sosial İnnovasiyalar üzrə Dövlət Agentliyinə təhvil verilməsini mərhələli şəkildə həyata keçirməli, Azərbaycan Respublikasının dövlətlərarası və ya hökumətlərarası müqavilələrinə əsasən vətəndaşlarına Azərbaycan Respublikasının beynəlxalq hava limanlarında viza verilməsi nəzərdə tutulmuş ölkələrin siyahısını Azərbaycan Respublikasının Prezidenti yanında Vətəndaşlara Xidmət və Sosial İnnovasiyalar üzrə Dövlət Agentliyinə təqdim etməli, Azərbaycan Respublikasının beynəlxalq hava limanlarında viza verilməsi prosedurunda edilmiş dəyişikliklər barədə məlumatın Nazirliyin, habelə Azərbaycan Respublikasının xarici ölkələrdəki səfirliklərinin və konsulluqlarının internet informasiya ehtiyatlarında yerləşdirilməsi və müvafiq ölkələrin diplomatik nümayəndəliklərinin məlumatlandırılması üçün tədbirlər görməlidir.

Fərman 2018-ci il mayın 15-dən qüvvəyə minir.

"Rusiya Qarabağda ATƏT müşahidəçilərinin sayının artırılması istiqamətində tədbirlər görür"

Rusiya Dağlıq Qarabağ münaqişəsinin nizamlanması ilə bağlı digər həmsədr ölkələrlə birlikdə qoşunların təmas xəttində gərginliyin azaldılmasının tərəfdarıdır və münaqişə zonasında ATƏT müşahidəçilərinin sayının artırılması istiqamətində tədbirlər görür.

APA-nın Moskva müxbirinin verdiyi məlumata görə, bu barədə Rusiyanın Xarici İşlər Nazirliyinin rəsmi nümayəndəsi Mariya Zaxarova bu gün (dünən-red.) keçirdiyi brifinqdə bildirib.

"Bu mövzu Rusiya prezidentinin Azərbaycan və Ermənistan prezidentləri ilə 2016-cı ilin iyununda Sankt-Peterburqda keçirilən görüşündə, Rusiya XİN başçısı Sergey Lavrovun ötən ilin noyabrında Bakı və İrəvana səfərləri zamanı müzakirə olunub. ATƏT çərçivəsində ATƏT müşahidəçilərinin fəaliyyətini reqlament edən sənədin bir neçə variantı hazırlanıb", - deyir o qeyd edib.

Hərbi məhkəmələrin səlahiyyətləri artırıldı

Hərbi məhkəmələrin səlahiyyətləri artırılıb. APA-nın məlumatına görə, bu, Azərbaycan prezidenti İlham Əliyevin dünən imzaladığı sərəncamla qüvvəyə minən "Məhkəmələr və hakimlər haqqında" Azərbaycan Respublikasının Qanununda dəyişiklik edilməsi barədə" qanunda əksini tapıb.

İndiyə qədər hərbi məhkəmə birinci instansiya məhkəməsi kimi qanunla səlahiyyətlərinə aid edilmiş cinayət işlərinə baxıb.

Dəyişikliyə əsasən, bundan sonra hərbi məhkəmələr inzibati xətalar haqqında işlərə də baxacaq.

Qəzet, jurnal və kitab əldə etməyin ən rahat yolu!

Siz sifariş edirsiniz, biz istədiyiniz ünvana çatdırırıq!

Xaricdə və Azərbaycanda nəşr olunan bütün qəzet və jurnallara abunə olmaq, həmçinin Rusiyada və Azərbaycanda nəşr olunan kitabları daha sərfəli qiymətə və daha qısa vaxt ərzində əldə etmək üçün sadəcə zəng etməyiniz və ya email yazmağınız kifayətdir.

Telefon: (012) 434 93 01

Ələt azad iqtisadi zonası gömrük rüsumları və vergilərdən azad olunur

Zonanın idarə olunması üçün səlahiyyətli qurum yaradılacaq

"Ələt azad iqtisadi zonası haqqında" qanun layihəsinin detalları məlum olub. APA-nın məlumatına görə, 5 fəsil, 30 maddədən ibarət qanun layihəsində Ələt iqtisadi zonasının səlahiyyətli qurumunun səlahiyyətləri, bu qurumun maliyyə mənbələri, developerin (Azad Zona səlahiyyətli qurumu tərəfindən Azad Zonanın fəaliyyət və inkişaf məqsədləri üçün təsis olunan Azad Zona inzibati müəssisəsi) hüquq və vəzifələri, developerin maliyyələşdirilməsi yolları, Azad Zona hüquqi şəxslərinin fəaliyyəti, lisenziyalaşdırma və icazə qaydaları, Azad Zonada vergi tənzimlənməsi, gömrük işinin təşkili, sərhəd rejimi və sair məsələlərlə bağlı hüquq və vəzifələr öz əksini tapıb.

Qanun layihəsində müvafiq icra hakimiyyəti orqanı tərəfindən Azad Zona səlahiyyətli qurumunun yaradılması təklif olunur. Səlahiyyətli qurum Azad Zona rezidentlərinin, hüquqi şəxslərinin və inzibati müəssisələrinin fəaliyyətini tənzimləyəcək və nəzarəti həyata keçirəcək. Bundan başqa, səlahiyyətli qurum Azad Zona ərazisi, burada yerləşən əmlak və aktivlər, eləcə də strateji məqsədlər ilə bağlı hər hansı digər məsələləri tənzimləyəcək və bu işlərə nəzarət edəcək.

Səlahiyyətli qurum Azad Zona üçün qabaqcıl beynəlxalq təcrübəyə və standartlara əsasən daxili qaydalar hazırlayacaq. Həmçinin səlahiyyətli qurum beynəlxalq standartlara uyğun idarəetmə sistemini formalaşdırmaq məqsədi ilə Azad Zona inzibati müəssisələrini yaratmaq, maliyyələşdirmək, səlahiyyətlən-



dirmək və yoxlamaq hüququna malik olacaq.

Azad Zona səlahiyyətli qurumu sahib olduğu səhmləri sata və ya onlar barəsində hər hansı digər şəkildə sərəncam verə bilər. Səlahiyyətli qurum dövlət maliyyələşməsi üçün müraciət edə və ya banklarda, maliyyə institutları və digər qurumlardan maliyyə vəsaiti almaq hüququna malikdir.

Layihəyə görə, Azad Zona səlahiyyətli qurumunun idarə olunması üçün idarə heyəti formalaşdırılacaq.

Səlahiyyətli qurum təbii olunan rüsumlar və digər ödənişlərdən, developerlərdən və Azad Zona səlahiyyətli qurumuna məxsus digər hüquqi şəxslərdən alınan dividendlərdən, dövlət tərəfindən təmin olunan hər hansı digər mənbələrdən gəlir əldə edəcək.

Həmçinin Ələt azad iqtisadi zonasının səlahiyyətli qurumu, burada fəaliyyət göstərən inzibati müəssisələr, hüquqi şəxslər və onların işçiləri, rezidentləri Azad Zonada fəaliyyətlərinə aid olan bütün

vergilərdən azad olunacaq.

Qanun layihəsinə əsasən, Azad Zona hüquqi şəxsləri və ya Azad Zona rezidentləri əsas iqtisadiyyatdakı hər hansı vergi ödəyicisinə malları, işləri, xidmətləri təqdim edərsə, belə mallar, işlər, xidmətlər üzrə əsas iqtisadiyyatın vergi ödəyicisinə əsas iqtisadiyyat qanunvericiliyinin müddəaları tətbiq edilir.

"Əsas iqtisadiyyatda aid olan şəxslər Azad Zona hüquqi şəxslərinə və ya Azad Zona rezidentlərinə mallar, işlər, xidmətlər təqdim edərsə, əsas iqtisadiyyata aid olan şəxslərə belə mallar, işlər, xidmətlər üzrə əsas iqtisadiyyat qanunvericiliyinin müddəaları tətbiq edilir", - deyir məlumatda vurğulanıb.

Bundan başqa, Azad Zonaya idxal edilən mallara, işlərə, xidmətlərə görə gömrük rüsumları və vergilər ödənilməyəcək. Layihəyə əsasən əsas iqtisadiyyat gömrük idarəsi Azad Zonada gömrük qaydalarının tətbiq edilməsi üçün gömrük idarəsi, əsas iqtisadiyyat sərhəd xidməti isə sərhəd idarəsi yaradacaq.

Azay Quliyev seçicilərini qəbul edib

Milli Məclisin deputatı Azay Quliyev yanvarın 31-də YAP Binəqədi rayon təşkilatının binasında seçicilərini qəbul edib.

Deputat seçicilərini ayrı-ayrı dinləyərək onların problemləri ilə maraqlanıb. Müraciətlər əsasən məşğulluq, mənzil-kommunal, hüquq, əmlak məsələləri və digər mövzuları əhatə edib.

Azay Quliyev seçicilərini rahat edən məsələləri daim diqqət mərkəzində saxladığını və onların həlli üçün müvafiq addımlar atacağını deyib.

Deputat görüşdə vurğulayıb ki, yalnız seçicilərin ona ünvanlanan müraciətlərini aidiyyəti qurumlara göndərməklə kifayətlənmir, eyni zamanda onların icra vəziyyətini də diqqətdə saxlayır.

A.Quliyev indiyə qədər olduğu kimi bundan sonra da zəruri hallarda seçicilərin problemlərini Milli Məclisdə səsləndirəcəyini bildirib.



Putinin daha 4 rəqibi geri çəkildi

Rusiyada 4 nəfər prezident seçkisi yarışından çəkilib. Novator.az-ın məlumatına görə, yanvarın 31-də Xalq Partiyasından İrina Volinets, Sosial İslahatlar Partiyasından Stanislav Polişuk namizədliklərini prezident Vladimir Putinin xeyrinə geri götürüblər.

Müstəqil namizəd Vladimir Mixaylov marafonu tərk etməsi əhalinin onu yaxşı tanımasını ilə əsaslandırılıb.

Sosial Müdafiə Partiyasının namizədi Mixail Kozlov isə Mərkəzi Seçki Komissiyasına imza vərəqələrini boş təqdim edib və bildirib ki, seçkidə iştiraka maliyyə vəsaiti çatmır.

Mərkəzi Seçki Komissiyası martın 18-də keçiriləcək prezident seçkisinə qatılan şəxslərdən sənədlərin qəbulunu bu gün başa çatdırır. Qeydiyyat üçün müstəqil namizəddən 300 min imza, partiyalı namizəddən 100 min imza toplanmaq tələb olunub. Parlamentdə təmsil olunan partiyanın namizədi imza yığmaqdan azaddır. Kommunist Partiyasının prezidentliyə bitərəf namizədi Pavel Qrudinin və Liberal Demokrat Partiyasının namizədi, Dövlət Dumasının sədr müavini Vladimir Jirinovski bu üsulla qeydiyyatdan keçib.

Prezident Vladimir Putin seçkiyə müstəqil namizəd kimi qatılıb.

Digər iddiaçılar bunlardır: Elvira Aqurbaş (Yaşlılar Alyansı Partiyası), Sergey Baburin (Rusiya Ümumxalq İttifaqı Partiyası), Natalya Litsitsina (Rusiya Birləşmiş Əmək Cəbhəsi Partiyası), Kseniya Sobçak (Vətəndaş Platforması Partiyası), Maksim Suraykin (Rusiya Kommunistləri Partiyası), Boris Titov (Yüksəliş Partiyası), Qriqori Yavlinski ("Yabloko" Partiyası).

Hazırda Rusiya prezidentinin səlahiyyət müddəti 6 ildir. Eyni şəxs iki dəfədən artıq təkrarən prezident seçilə bilməz.

İndiki prezident Vladimir Putin 1999-cu il avqustun 16-da baş nazir təyin edilib. 1999-cu il dekabrın 31-dən həmçinin prezident vəzifəsini icra edib. 2000-ci ildə prezident seçilib. 2004-cü il seçkisinə bu postu əlində saxlayıb.

2008-ci ilin may ayından Rusiyanın baş naziri olub. 2012-ci ildə yenidən prezident seçilib.

Prezident İlham Əliyevin yanvarın 29-da Heydər Əliyev Mərkəzində keçirilən "Azərbaycan Respublikası regionlarının 2014-2018-ci illərdə sosial-iqtisadi inkişafı Dövlət Proqramı"nın icrasının dördüncü ilinin yekunlarına həsr olunan konfransdakı çıxışı ölkə mətbuatında və televiziya-da geniş müzakirə olunur.

Bəzi ekspertlər hesab edirlər ki, bu çıxış təkə 14 illik prezidentlik dönmə ilə bağlı görülən işlərin hesabı kimi deyil, həm də bu ilin oktyabrında keçiriləcək prezident seçkilərinə start kimi də qiymətləndirilə bilər. Ölkə başçısının bu çıxışında daha çox önə çəkdiyi üç istiqamət-müstəqil siyasət, dövlət təhlükəsizliyi və sosial rifah müzakirə edilir.

Hakimiyyətə siyasi opponent olan şəxslərin prezidentin çıxışına mövqelərini aldıq.

Milli Dirçəliş Hərəkatı Partiyasının sədri, deputat Fərəc Quliyev prezidentin çıxışını müsbət dəyərləndirdi: "Ölkə başçısının bütün çıxışlarını izləyirəm. Prezidentin bu çıxışında Azərbaycandakı siyasi mənzərə göstərildi, eyni zamanda gələcəkdə bütün sahələrdə atılacaq addımlarla

"Prezidentin çıxışında Azərbaycandakı siyasi mənzərə göstərildi"

Fərəc Quliyev: "Ermənistanla verilən mesaj da odur ki, artıq danışıqlar limiti bitib"



bağlı mesajlar verildi. Təbii ki, bizim ən ciddi problemimiz Dağlıq Qarabağ problemdir. Ölkənin xarici siyasət kursu bu istiqamətə köklənib. Əgər bu problem olmasaydı, bu gün tamamilə fərqli yanaşmalar olardı. Bu çıxışda Ermənistanla

verilən mesaj da odur ki, artıq danışıqlar limiti bitib. Bu bir daha onu göstərir ki, Azərbaycan tərəfi fərqli addımlar atmağa hazırlaşır. Prezidentin bu məsələlərdə Ermənistanla güclü olduğumuz barədə dediklərini, düşmən ölkənin qarşımızda dayana bilmədiyi barədə söylədiklərini son çağırışlar kimi də dəyərləndirmək mümkündür. Bu həm də dünyaya səsəlməkdir. Düşünürəm ki, lazım olan bütün siyasi nəticələr əldə olunub. BMT, Avropa İttifaqı, İslam Əməkdaşlıq Təşkilatı kimi qurumlar bəyanatlar qəbul edərək, Azərbaycanın haqlı olduğunu bildirdilər. Məncə, hərbi əməliyyatlara başlamaq zamanıdır. Ölkə başçısının çıxışının alt qatında bu da var idi. Prezidentin son çıxışı bütün sahələrdə, xüsusilə Dağlıq Qarabağ münaqişəsində əməliyyatlara başlama baxımından səfərbərlik üçün çox önəmli idi".

□ **Cavansir ABBASLI**
□ "Yeni Müsavat"

Kasib kişilərin aqressiyası



Samir SARI

Son 25 ildə ilk dəfədir ki, deputat Hadı Rəcəbliyə haqq verməyim gəlir. "Haqq vermək" deyəndə xərac-filan başa düşülməsin, cənab deputatla aramızda heylə haqq-hesab yoxdur. Yəni onun dediyi sözləri bu dəfə bir qədər haqlı sayıram.

Gerçəkdən də bizdə varlı adamlara qarşı aqressiya var. Bu, heç də təsadüfi deyil, dəruni kökləri, siyasi-sosioloji-psixoloji, hətta meteoroloji səbəbləri var.

Meteoroloji səbəblərə misal olaraq qışın sazağında üşüyən, yayın qızmarında puçur-puçur tər tökən, yağışda, qarda evi daman, küləkdə pəncərədən gələn viyılıtda evdə oturma bilməyən kasibin bütün hava şərtlərində komfortu pozulmayan varlıya bəslədiyi ülvü duyğuları göstərmək olar.

O biri səbəblərdən də çox danışmaq mümkündür.

Siyasi səbəblərdən bir neçəsi: varlı qatıldığı bütün seçkilərdə qalib gəlir, mandat alır, kasib qatıldığı bütün seçkiləri udur, çox vaxt axırda döyülür, bəzən isə tutulur; kasib qəza törədir, kimisə ehtiyatsızlıqdan yaralayır və adamı tutub tərmiş salır, varlı bahalı maşınla iki adamı öldürür, media xəbər yaymayınca, heç yol-hərəkəti qaydasını pozduğuna görə cərimələmirlər də. Bu ikisi bəsdirmi?

Aqressiyaları artırən sosioloji səbəblər də var: güzəran məsələsi; Qara kürü və ağ şor təzadı; 47 otaqlı villa və 25-30 kvadratmetrik daxmada külfət paradoksu. Tətildə İbizaya səyahət və Coratda yaşaya-yaşaya dəniz qırağına gedə bilməmək fərqi və s. və i.a.

Bütün bunların məcmusu, sovet dövrünün savadlı adamlarının sözü olmasın, psixoloji aspektdən baxıldıqda aqressiyanın kulminasiya nöqtəsinə çatmasına rəvac verir. Yəni camaatı nərviyəndirir. Kasib fikirləşir ki, nə təhər olur, onun hər şeyi var, mənim heç nəyim yoxdur, diploma qalsın iki diplom mənə də var, o isə 10 il ərzində bir dəfə lövhəyə çıxıb dərslər danışmayıb, amma indi o, təyyarələrdən düşmüş, mən heç "Moskvic" də minə bilmirəm.

Belə şeylər, təbii ki, kasiblərdə varlılara qarşı aqressiya yaradır - Hadı müəllim düz tutub.

Amma Hadı müəllim orasını deməyib ki, bizim kasiblərdə Billi Qeyts, Uorren Baffet, yaxud da adının çəkilməsini məqsəduyğun saymadığımız yerli sahibkar-milyonçular kimi öz zəhməti, ağı, əlaqələri ilə sərvət qazanan varlılara aqressiya yoxdur, oğurluqla, dövlətin büdcəsini, xalqın cibini soymaqla varlı olanlara qarşı aqressiya var.

Bu da təbiidir. Kasib oturub fikirləşir ki, bax, filan vəzifədə işləyən o yaramaz dövləti talamasaydı, bizim məhəlləni ucuz qiymətə alıb, evimizə başımıza ucurmasaydı, bizim də 5 manatımız olardı. Belə şeylər də var. Tikintidə işləyən kasib görəndə ki, smetaya ayrılmış 5 milyon 2,5 milyonu xərcləndi, 2,5 milyonu yeyildi, fikirləşir ki... "halal xoşları olsun, amma bir beş yüz də bizə verəydilər də, biz də bala saxlayırıq axı". Amma vermirlər, kasib də təbii ki, aqressivləşir.

Amma ədalət naminə bir detali də qeyd etməliyəm. Bəzən aqressiv kasib heç də haqlı olmur. Bizim kənddə bir deputat briqadir vardı. Şəxsiyyətli və zəhmətkeş kişiydi, özü, yoldaşı, 4 oğlu, üç qızı, hamısı üzüm plantasiyasında işləyirdi. Əmi, təbii ki, yaxşı pul qazanırdı. Təsəvvür edin, hər ay evə yeddi adam 300-400 manat pul gətirirdi, hələ bunun 13-cü maaşı, bir çuval da illik mükafatı vardı. Ordenli briqadir ona mükafat olaraq verilmiş "Qaz-24" sürürdü, iki aydan bir də qara kostyumunu geyir, qalstukunu vurur, Bakıya Ali Sovetin sessiyasına gedirdi. Kənddə onu varlı adam sayırdılar. Bir də daima kostyumda, qalstukda gəzən, başlarına panama qoyan, ayaqqabılarına toz qondurmayan, səlqi-səhmanda Ştirlisə oxşayan müəllimlər vardı, dərslərini deyər, kəndin parkına gələr, oturub çay içə-içə nərd oynayırdılar. Bir dəfə onlar qoşa çinarın ala kölgəsində oturub nərd oynaya-oynaya zarafatlaşarkən ordenli briqadir gəldi, maşınını saxladı və susuzluqdan yarılmış kimi çayxanaya getdi. Səlqi müəllimlərdən biri onu görcək dedi ki, bah, burjua sinfinin nümayəndəsi gəldi. Mən özümü saxlaya bilmədim, dedim, müəllim, bir o kişinin günün altında işləməkdən qoralmış sifətinə, əlinin qabanına, ayağının üstü göydaşlı ayaqqabısına baxın, bir də özünüze, görün kimdir burju. Bunu deyən müəllim məndən belə yekəbaşlı gözləmədi, susdu. Heç kim danışmadı. Sonradan eşitdim ki, dalımcə deyiblər, bu cəbhəçilər də böyük-küçük yeri bilmirlər.

Azərbaycan-İran münasibətlərində media şayiələri faktoru

Kəşfiyyat üzrə ekspert Çağatay Balcı: "Bu cür dezinformasiyalar cəmiyyətin malik olduğu mövqeləri dəyişdirməyi, dövlətə olan inamını zəiflətməyi hədəfə alır"



"Yeni Müsavat"ın ötən sayında erməni mediasının Azərbaycana qarşı apardığı informasiya müharibəsinin bəzi detalları ifşa edilib. Yazıda qeyd olunur ki, erməni mediası qonşu ölkələrdə, xüsusən də İran, Rusiya və Gürcüstan mediasında qəsdən faktları təhrif etməklə fikir yayındırır və qarşılıqlı münasibətlərə kölgə salmağa çalışırlar.

Yanvarın 22-də Ermənistanın qərbönlü 1in.am saytı iranşünas Arman İsrailyanın SEPAH-ın Azərbaycanla dəmir yolunun tikilməsindən narahat olduğunu bildirdi. Ortaya belə bir absurd iddia da atılıb ki, guya Astarada terminalı tikən və infrastrukturunu yaradan şirkətlərin arxasında İsrail dayanır.

Azərbaycan əleyhinə başqa bir informasiya təxribatı isə yanvarın 23-də iranşünas Vardan Voskanyanın erməni saytına guya iranlıların son iğtişaşların təşkilində Azərbaycan ərazisindən istifadə olunması barədə məlumatlı olması barədə açıqlaması olub.

Bənzər dezinformasiyalar Azərbaycan-Rusiya və Azərbaycan-Gürcüstan münasibətləri ilə bağlı hazırlanıb döv-

riyyəyə buraxılır. İran daxilində erməni lobbisinin də "Şimal-Cənub" layihəsi əleyhinə isə apardığı istisna olunmur. Astarə-Rəşt-Qəzvin layihəsi əleyhinə aparılan kampaniyanın anti-İsrail kontekstində verilməsi də təsadüfi deyil. Bir müddət əvvəl isə İranın "Qanun", "Məşrəğ" kimi qəzetlərində Azərbaycan əleyhinə yazılar, qondarma "DQR"-in "xarici işlər naziri" Masis Mailyanın müsahibəsi dərc edilmişdir.

Yəni görünən odur ki, ermənilər sadə və primitiv görünməyə də, saxta xəbər oyunları vasitəsilə Azərbaycan-İran münasibətlərini zədələməyə çalışırlar. Təbii ki, bu xəbərlərin birbaşa siyasi əlaqələrə təsirindən danışmaq olmaz. Ancaq o da fakt ki, bu cür xəbərlər hansı mənbədən yayılmasından asılı olmayaraq hər iki tərəfdə olan maraqlı qüvvələrin işinə yarayır. Çünki daha sonra bu cür "mənbəyi şübhəli" xəbərlər tezliklə başqa bir media orqanında daha ciddi iddialar üçün vasitə rolunu oynayır. Bu isə tədricən son nəticədə münasibətlərə,

ikili əlaqələrə xəter toxundurur, ictimai rəyde çaşqınlıq yaradır. Xüsusən də indiki internet əsrində bu cür dezinformasiyaların rolunu kiçiltmək olmaz.

Təhlükəsizlik sahəsində araşdırmaçı Çağatay Balcı terminologiyada dezinformasiya adlanan bu metodun əsasən hərbi əməliyyatlarda və döyüşlərdə düşmən ordusunu yanıltmaq məqsədilə istifadə edildiyini bildirir. Ancaq onun fikrincə, zamanla, xüsusən "soyuq müharibə" dövründə dezinformasiya cəmiyyətə təsir etmək və rəqiblərinə təsir göstərmək üçün mühüm bir vasitə halına gəlmişdir. Ç.Balcı deyir ki, bu gün dezinformasiyanın birbaşa hədəfi xalqlardır: "Çünki dövlət rəsmilərinin dezinformasiyadan təsirlənmə ehtimalı çox aşağıdır, kəşfiyyat dezinformasiyanın dövlət rəsmilərinə təsir göstərməsinin qarşısını alır. Ancaq xalq dezinformasiyanın təsirlənməyə açıqdır və bu baxımdan təbii etibarilə zəifdir. Dezinformasiya cəmiyyətin mövqelərini hədəfə alır. "Bu cür de-

zinformasiyalar cəmiyyətin malik olduğu mövqeləri dəyişdirmək, cəmiyyətin dövlətə olan inamını zəiflətməyi hədəfə alır".

Ç.Balcı deyir ki, buna qarşı yeganə yol əks-kəşfiyyat fəaliyyətidir. Dezinformasiyaya məruz qalan ölkənin kəşfiyyat və təhlükəsizlik qurumları ilə media arasında sağlam bir koordinasiya qurulmalıdır: "Xalq dezinformasiya təsirindən ancaq bu şəkildə xilas ola bilər. Bu baxımdan xalqa, bu prosesin xalqın münasibətini dəyişdirmək üçün həyata keçirildiyi və buna qarşı xalqın mövqə və inanclarına sahib çıxması lazım olduğu məqamları izah edilməlidir".

Qeyd edək ki, İran mediasında da vaxtaşırı olaraq bunlar yol tapır. İran üzrə mütəxəssislərin bildirdiyinə görə, İranda dərc olunan mətbuat orqanlarında Azərbaycan-İran əlaqələri ilə bağlı yazılar dərc olunur. Və bu yazılarda əsasən iki ölkə münasibətlərini zədələyəcək məlumatlar bilərəkdən dövriyyəyə buraxılır. Azərbaycan-İran münasibətlərinin həssas olduğunu yaxşı bilən erməni diasporu (İranda ki - K.R.) məhz bu həssas nöqtələrdən vurmağa çalışır. Bu cür məlumatlar həm də İranda və Azərbaycanda maraqlı qüvvələrin əli ilə tirajlanır. Bu mənada ekspertin də qeyd etdiyi kimi, Azərbaycanın regional siyasəti, o cümlədən qonşularla münasibətlərlə bağlı məsələlərdə medianın daha həssas davranması, yoxlanılmamış, ciddi olmayan media orqanlarından yayılan, eləcə də mənbəyi bilinməyən "xəbərlərdən" yayınmasında fayda var.

□ **Kənan RÖVSƏNOĞLU**
□ "Yeni Müsavat"

Bu günlərdə Azərbaycan kənarı xarici valyuta çıxaran dəstənin həbs edildiyi haqda KİV-də xəbərlər yayıldı. Keçirilən əməliyyat zamanı ələ keçən dəstəyə Aqil Kamandar oğlu Məmmədovun rəhbərlik etdiyi müəyyən olunub.

Bu hadisə ilə bağlı "Yeni Müsavat"da Qazağın 2-ci Şıxlı kənd sakini olan Aqil Məmmədovun rayonda tanınan və Rusiyada yaşayan diaspor lideri Şahin Şıxlinski ilə mütəmadi əlaqə saxladığına dair məlumat dərc olunub. Məlumatda A.Məmmədovla Ş.Şıxlinski Qazaxda şərikli avtovağzal sahibi olduqları qeyd olunur.

Redaksiyamıza müraciət edən Ş.Şıxlinski məlumatda yer alan fikirlərlə bağlı mövqeyini bildirməklə yanaşı, "Yeni Müsavat"ın suallarını da cavablandırdı. Ş.Şıxlinski ilə müsahibəni təqdim edirik.

- Şahin bəy, sizin Aqil Məmmədovla işbirliyinizin, daha doğrusu, Qazaxdakı avtovağzalda şərikliyinizin olduğu deyilir. Nə qədər doğrudur bu məlumatlar?

- Ölkə prezidentinin çağırışına uyğun olaraq 6-7 ildir ki, Azərbaycanda bir sıra sahələrə investisiya qoyuram. Bakıda, Qaxda, Qazaxda müxtəlif işimiz var. O cümlədən Qazaxda İkinci Şıxlı kəndi ərazisindəki avtovağzal alıb tamamilən yenidən qurmuşuq. Hazırda orada 150-200 nəfər işləyərək ailəsinə saxlayır. Aqil Məmmədov cavan, ali təhsilli, işgüzar oğlandı. Onu avtovağzal baş direktor təyin etdim. Eyni zamanda onun avtovağzalda müəyyən payı da var. A.Məmmədovun kənarında nə işlər gördüyündən xəbər almıyıb. İstintaq gedir hazırda, A.Məmmədovun o cinayət əməlinə iştirakının nə qədər olduğunu istintaq müəyyənləşdirəcək. Bu məsələ məni çox narahat etdi. Çünki inandığım bir adamın belə bir fəaliyyətdə iştirakı mənim üçün yaxşı hal deyil. Özüm ildə 2-3 dəfə Azərbaycana gəlirəm, anam kənddədir, ona baş çəkirəm, buradakı işlərin gedişi ilə maraqlanıram.

Haqqımda gedən böhtan xarakterli məlumatlar məni hədsiz narahat etdi. Başqa ölkədə yaşayıram, orada Azərbaycanı təmsil edirəm. Hər yerdə yaşamağımdan asılı olmayaraq, millətimin adını uca tuturam, hər hərəkətimdə onun mənafeələrini düşünürəm. Həm Rusiyada, həm Azərbaycanda biznes fəaliyyətim var, indiyədək bir dəfə də olsun bu ölkələrin qanunlarını pozmamışam. Əksinə, daşdığım familiyanın, mənsub olduğum xalqın məsuliyyətini nəzərə alıb daim nümunəvi fəaliyyət göstərmişəm. Xalqımı həmişə ən yüksək səviyyədə təmsil etmişəm. Rusiya ilə Azərbaycan arasında əlaqələrin genişlənməsi istiqamətində çalışmalarımla olub, indi də davam edir. Son 15 ildə 4 qubernatoru böyük nümayəndə heyəti ilə birgə Azərbaycana gətirmişəm.



"Adımın cinayətkar dəstə ilə hallanması məni çox narahat etdi" - diaspor lideri

Şahin Şıxlinski: "Daşdığım familiyanın, mənsub olduğum xalqın məsuliyyətini nəzərə alıb, daim nümunəvi fəaliyyət göstərmişəm"

"Son 15 ildə 4 qubernatoru böyük nümayəndə heyəti ilə birgə Azərbaycana gətirmişəm, çoxsaylı kontraktlar imzalanıb. Yekaterinburqda 2 federal telekanalda Azərbaycan haqqında həftədə 2 dəfə verilişimiz gedir"

şəm, çoxsaylı kontraktlar imzalanıb. Yekaterinburqda 2 federal telekanalda Azərbaycan haqqında həftədə 2 dəfə verilişimiz gedir. Bakı Slavyan Universitetinin orada filialını yaratmışıq. Rusiya ərazisində yalnız Yekaterinburqda rəsmi dövlət qeydiyyatına alınmış Azərbaycan məktəbi fəaliyyət göstərir. Heç Moskvada belə məktəb yoxdur. Azərbaycan Gənclər Təşkilatı var orada - çox aktiv fəaliyyət göstərir. Bütün bunların başa gəlməsində mənim əməyim böyükdür.

- Aqil Məmmədovun qeyd olunan cinayət əməlinə iştirakı 2 illik dövrdə baş verib. Bu müddətdə siz onun fəaliyyətində nəyə hiss etmişdiniz? Deyilənə görə, onun arxasında dayanan qüvvələr də var. Onun kimlərlə əlaqə yaratdığı barədə fikriniz varmı?

- İstəyirdim ki, Aqil istintaqla əməkdaşlıq edərek, onu bu işə cəlb edənləri, prosesin arxasında dayananları açıqlasın. Bu, dövlətimizə qarşı edilən cinayətin üstünün tam açılması üçün vacibdir. Dövlətimizə qarşı deyirəm, çünki daxilə valyutaya tələb yüksək olduğu bir vaxtda böyük miqdarda vəsaiti ölkədən çıxarmaq dövlət maraqlarına qarşı çıxmaq, dövlətə zərbə vurmaqdır. Özünü dərk edən bir adam üçün bu, böyük cinayətdir. Buna görə də Aqil Məmmədova tövsiyəm budur ki, əgər arxa-

sında kimsə durubsa, bunu istintaqa açıqlasın. Bilirsiniz, Aqil Məmmədov kifayət qədər imkanlı ailənin övlətidir, atası uzun müddət restoran sahibi olub, bacısı həkimdir. Yeni tanınan bir ailədə böyüyüb. Bu gün tamah güc gəlib bu işdə iştirak edibse, cəzasını çəkməlidir. Vəkilin verdiyi məlumata görə, artıq o pulun sahibi, işin təşkilatçıları da istintaqa məlum olub və onlar həbs edilə bilər.

- İstintaq orqanından sizə hər hansı müraciət olubmu, ifadə alınmaq və sair? Aqil Məmmədov sizə məxsus müəssisədə çalışırdı...

- Xeyr, mənə hər hansı müraciət olmayıb. Çünki işin bütün iştirakçıları istintaqa məlumdur, mənəm bu işlə heç bir bağlılığımın olmadığı da həmçinin. Bilirsiniz, orada pul çıxaranların adı bəyannamələrdə əksini tapıb, onlara pulu verənlər də istintaqa məlumdur.

- Siz indi A.Məmmədovla əməkdaşlığı dayandıracaqsınız?

- O, cinayət törədibse, qanun qarşısında cavab verəcək. Bu məsələdə son sözü əlbəttə, məhkəmə orqanı deyəcək. Düşünürəm ki, A.Məmmədovun cinayət əməli sübuta yetirilsə, məhkəmənin hökümündən sonra müəssisəyə yeni direktor təyin edəcəm.

- Bura gəlişiniz A.Məmmədovun həbsinə görədir?

- Xeyr, qətiyyətlə. Mən yerli

laşmasında fəal iştirak edirik. Yekaterinburq Rusiyanın ən böyük şəhərlərindən biridir. Son illərdə bu şəhərdə çoxsaylı beynəlxalq tədbirlər təşkil olunur, güclü inkişaf gedir. Bizim oradakı diasporumuz Rusiyadakı ən güclü diasporlardan biridir.

- Hansı işlərlə məşğul olursunuz diaspora olaraq? Oradakı soydaşlarımıza hansı yardımları göstərirsiniz?

- Bizim oradakı əsas işlərimizdən biri Yekaterinburqda baş konsulluğumu-

mışıq. Oralara gələn bütün azərbaycanlı miqrantlar üçün iş icazəsinin, sənədlərinin qayda-qanunlara uyğun qeydiyyata alınmasını təşkil edirik.

- Sizdən başqa Ural dairəsindəki azərbaycanlı iş adamlarından gəlib Azərbaycanda biznes quranlar varmı?

- Mənim tanıdıklarım arasında yoxdur. Ola bilər kimsə var, mənim məlumatım yoxdur. Mən özüm 6-7 ildir burada iş qurmuşam.

- Sizcə, harada biznes qur-



"Çalışıram ki, Azərbaycandan Rusiyaya getmək istəyən şəxsləri elə burada işlə təmin edim ki, ailəsinin içində çörəkpulunu qazana bilsin"

Vilayət Dumasının deputatları gətirmişdim bura. Buradakı görüşləri yekunlaşdıqdan sonra bazar günü onları yola saldım, daha sonra mənə zənglər gəldi ki, haqqında belə məlumat dərc olunub.

- Siz ham da Rusiyadakı Azərbaycan diasporasının liderlərindən birisiniz. Ümumrusiya Azərbaycanlıları Konqresinin ləğvini necə qiymətləndirirsiniz? Bu hadisənin sizin fəaliyyətinizə təsiri oldu mu?

- Mən Konqresin vitse-prezidentiydim. Əlbəttə, onun ləğvini məni qarşıladıq. Bu hadisə bizi - Rusiyada yaşayan azərbaycanlıları çox məyus etdi, necə ola bilər ki, hər iki dövlətin prezidentinin tövsiyəsi əsasında yaradılan bir təşkilat ləğv olunsun. Mən Ural dairəsi - Yekaterinburq Çelyanbinsk, Tümen, Xantı-Mansiysk, Kurqan vilayəti Diaspora Şurasının sədriyəm. Hazırda yeni bir təşkilat yaranır - Rusiya Azərbaycanlıları Konqresi. Biz də onun forma-

zun açılmasına nail olmağımızdır. Ural dairəsi üzrə çoxsaylı azərbaycanlılar vardı ki, sovet dövründən ora getmişdilər, sənədlərinin heç biri qaydasında deyildi. Adı bir sənədləşmə üçün Moskvaya getmək isə böyük çətinliklər yaradırdı. Biz bu məsələni cənab prezidentlə görüşdə qaldırdıq, çox minnətdar ki, ona müsbət yanaşdı və Yekaterinburqda baş konsulluğumuz açıldı. İkinci problem gediş-gəlişə bağlıydı. Heç də hamının təyyarə ilə Uraldan, Uzaq Şərqdən Azərbaycana gəlib-getmək imkanı olmurdu. Maddi cəhətdən çoxları buna görə illərlə Azərbaycana gəlib-gedə bilmirdi. Buna görə də bizim təklifimizlə Bakıdan Yekaterinburqa, oradansa Tümenə gedən qatar reysi açıldı. Bu, gediş-gəliş xərclərinin 4-5 dəfə aşağı düşməsi deməkdir. Bunlarla yanaşı, diaspora nəzində hüquqi yardım mərkəzi aç-

maq daha rahatdır: Rusiyada, yoxsa Azərbaycanda?

- Düzünü deyim ki, Azərbaycanda iş qurmaq daha rahatdır o baxımdan ki, dəyib-dolaşan olmur. Rusiyada hüquq-mühafizə orqanları hər dəqiqə gəlib işə müdaxilə edə bilərlər. Azərbaycanda isə belə deyil.

- Buradakı biznesinizi genişləndirmək fikriniz varmı?

- Əlbəttə, mövcud müəssisələrimiz gəlirə çıxıb özünü tam doğrultduqca, qoyuluşlarımız da artacaq. Çalışıram ki, Azərbaycandan ora getmək istəyən şəxsləri elə burada işlə təmin edim ki, ailəsinin içində çörəkpulunu qazana bilsin. Bilirsiniz, oralar da daha əvvəlki kimi deyil, miqrasiya qanunvericiliyini getdikcə daha da sərtləşdirirlər. Buradan gədən bir şəxs işləmək üçün patent almalı, ya da hər 3 aydan sonra gəlib, 3 ay da burada qalıb getməlidir. Digər tərəfdən, vətəndaşlıq verilməsi prosedurları çətinləşdirilib. Buna görə də soydaşlarımızın gedib orada əziyyət çəkməsindənsə, burada işlə təmin olunması daha məqsədəuyğundur.

Mənim jurnalistlərdən xahişim budur ki, hər hansı bir məlumatı yayarkən əvvəlcə orada adı keçən şəxslərin də mövqeyini öyrənsinlər. Məncə, bu, həm də jurnalistin peşəkar olduğunun əsas göstəricisidir. Bəzəndə yazılanlar mənim nüfuzuma xələl gətirmədi, o məlumatın altında yazılan şərhərdən də bunu görmək olur. Sadəcə, biz qərib ölkədə Azərbaycanı layiqincə təmsil edirik, burada iş qurub yüzlərlə insana iş yeri yaradırıq, əvəzində əsas olmayan itihamlar eşitmək insanı ağrıdır.

"Avropa İttifaqı və Azərbaycan əməkdaşlığının yeni mərhələsinə qədəm qoymur. Biz yeni saziş üzərində işləyirik və bu saziş bizim gələcək əməkdaşlığın əsasını təşkil edəcək".

Bu sözləri Avropa İttifaqının (Aİ) Azərbaycandakı nümayəndəliyinin rəhbəri Kestutis Yankauskas Aİ və ombudsman aparatının 24 aydır birgə həyata keçirdiyi "Azərbaycan Respublikasının İnsan Hüquqları üzrə Müvəkkilinin (Ombudsman) potensialının gücləndirilməsinə dəstək" adlı tvinning layihəsinin yekun nəticələrinə dair keçirilən tədbirdə deyib. (APA) Layihənin Aİ və Ombudsman Aparatı arasında həyata keçirilən ilk layihə olmadığını söyləyən K. Yankauskas bildirib ki, Aİ layihənin həyata keçirilməsinə 1,3 milyon avro vəsait ayırır: "Ümid edirəm ki, bu layihənin sayəsində ombudsman ofisi daha geniş potensiala malik olacaq. Layihə çərçivəsində uşaqlar, əlilliyi olan insanlar, yaşlı insanlara dair strategiyalar, informasiyanın idarə olunmasına dair müasir sistem planı hazırlanıb".

Səfir deyib ki, demokratiya, qanunun aliliyi, insan hüquqlarının müdafiəsi Avropa İttifaqının sadıq olduğu dəyərlərdir: "Ümid edirəm ki, bu dəyərlər Azərbaycan və Aİ arasında imzalanacaq yeni sənəddə öz əksini tapacaq və həmin amillər də ombudsman, eləcə də digər institutların işində əsas dəyərə çevriləcək".

Belli məsələdir ki, işğalçı Ermənistan və onu dəstəkləyən qüvvələr Azərbaycanla Avropa İttifaqının münasibətlərini pozmaq üçün hər variantı əl atırlar. Xüsusilə də keçən ilin sonlarında İrəvanın Aİ ilə müqavilə imzalamasından sonra erməni lobbisi Bakının qurumla münasibətlərinə zərbə vurmaq üçün çeşidli üsullara əl atdı, lakin buna nail ola bilmədi. Göründüyü kimi, Azərbaycan-Aİ münasibətlərində yeni mərhələ gözlənilir. Maraqlısı budur ki, bu planlar bumeranq effekti verib və İrəvana qarşı təzyiqlər başlayıb. Ermənistandakı atom elektrik stansiyasını bağlamaq lazımdır. Bu bərədə Avropa Xarici Əlaqələr Xidmətinin Şərq Tərəfdaşlığı departamentinin sədr müavini Dirk Lorents bildirib. "Atom stansiyasını mümkün qədər tez bağlamaq lazımdır. Çünki onun vəziyyətini yaxşılaşdırmaq, hansısa yolla stansiyanı ümumi standartda uyğunlaşdırmaq mümkün deyil".

Bu günlərdə nüfuzlu Amerika qəzeti "Vaşinqton post"da Metsamor AES-i ən bərhad və ən təhlükəli stansiya adlandırmışdı. Mətbuatda yazılanlara görə, Ermənistan rəhbərliyi AES-in bağlanması ilə bağlı hər hansı tədbir görməkdən qəti surətdə imtina



Azərbaycanla Aİ arasında "yeni mərhələ"nin bilinməyənləri - vizasız gediş-gəliş, yoxsa...

Erməni lobbisinin təxribatlarına baxmayaraq, Bakı ilə bu beynəlxalq qurum arasında münasibətlərdə dinamika var

edir. Onlar hesab edirlər ki, bərpadan sonra o, azı 10 il işləyə bilər. Hələ AES-in Rusiyadan alınan kredit hesabına daha yaxşı avadanlıqlarla təmin ediləcəyini iddia edirlər.

Bəs Avropa Birliyinin rəsmisi münasibətlərdəki yeni mərhələdən bəhs edərkən nələri nəzərdə tutub? Bakı-Avropa Birliyi münasibətlərində nələr gözlənilir? Azərbaycan və tərəfləri da tezliklə Gürcüstan vətəndaşları kimi Avropaya vizasız gediş-gəliş imkanı qazana bilərmə?

Politoloq Elçin Mirzəbəyli "Yeni Müsavat"a açıqlamasında Bakının bu beynəlxalq qurumla perspektiv əlaqələrindən bəhs etdi: "Avropa İttifaqının Şərq Tərəfdaşlığı programına üzv ölkələrin Brüsselə keçirilən son zirvə görüşünün yekun bəyanatında üzv ölkələrin ərazi bütövlüyünü, sərhədlərinin toxunulmazlığını dəstəkləyən imperativ müddəalardan sonra Azərbaycanla Avropa İttifaqının əməkdaşlığının inkişafına mane ola biləcək amillər demək olar ki, yoxdur. Bu baxımdan, Aİ-Azərbaycan münasibətlərinin inkişafı üçün kifayət qədər geniş imkanlar var. Azərbaycan enerji və nəqliyyat dəhlizlərinin diversifikasiyasında əhəmiyyətli yer tutur və Avropanın enerji

təhlükəsizliyində mühüm rolə malikdir. Dünyada və regionda baş verən proseslər, Avropaya enerji nəql edən ölkələrin ixrac imkanlarının genişlənməsi və digər səbəblərdən məhdudlaşması ölkəmizin təşəbbüsü və iştirakı ilə həyata keçirilən layihələrin əhəmiyyətini daha da artırır".

Politoloq bildirdi ki, indi Azərbaycan Avropaya əvvəlkindən daha çox lazımdır və bu vəziyyət hələ uzun müddət davam edəcək: "Belə olduğu təqdirdə həm ortaq maraqlar, həm də ümumi təhlükəsizlik platformaları üzərindən bərabər hüquqlu və qarşılıqlı faydalı əməkdaşlığa daha geniş imkanlar yaranır. Bir məqamı da xüsusi olaraq qeyd etməliyəm: Avropa İttifaqının mərkəzi strukturları ilə Azərbaycanın münasibətləri heç vaxt böhranlı olmayıb. Ötən illər ərzində Aİ-Azərbaycan münasibətlərinin kəskinləşməsinə və böhranlı kimi təqdim olunmasına həmişə üçüncü tərəflər çalışıblar. Bu sırada Avropa Parlamentindəki bəzi marginal qrupların fəaliyyətini, İtaliyada TAP əleyhinə kampaniya aparan və Rusiya ilə sıx əlaqədə olan "5 star" kimi siyasi partiya qruplarının əməllərini göstərmək olar. Adətən Azərbaycanla Avropa İttifaqının münasibətlərinin

də soyuqluq yarandığı dövlətlərdə bu prosesin arxasından üçüncü tərəflərin kölgəsi görünür. Düşünürəm ki, hazırda Aİ-Azərbaycan münasibətlərinə mane ola biləcək ciddi səbəblər yoxdur".

E.Mirzəbəyli qeyd etdi ki, yeni sazişdə münasibətlərin strateji müstəviyə yüksəldilməsi üçün çoxşaxəli fəaliyyət proqramları nəzərdə tutulub: "Hər bir ölkədə problem var. Amma bu problemlərin aradan qaldırılması yolları ittihamlardan deyil, qarşılıqlı əməkdaşlıqdan keçir. Zənnimcə, 2018-ci ildə biz Azərbaycan-Aİ münasibətlərində yeni bir mərhələnin şahidi ola biləcəyik. Hər halda, bunun üçün ciddi əsaslar var. Azərbaycanla Avropa İttifaqı arasında "yeni mərhələ" adlandırılan zaman kəsiyi, zənnimcə, ikitərəfli münasibətlərin bütün istiqamətlərini, o cümlədən qarşılıqlı investisiyaların təşviqini, vizasız gediş-gəlişi, Azərbaycanda həyata keçirilən və keçirilməsi nəzərdə tutulan islahatlara dəstək verilməsini və s. nəzərdə tutur. Bu siyahıda şübhəsiz ki, enerji sahəsində əməkdaşlığın genişlənməsi, qeyri-neft sektorunun inkişafı gəlir".

□ Cavid TURAN
□ "Yeni Müsavat"

Rəsulzadə testi...

Hüseynbala SƏLİMOV



Elə böyük insanlar var ki, özümüzdəki zəiflikləri, çatışmazlıqları və hətta naqislikləri onlarda da axtarmaqla sanki belələri bərabərləşməyə çalışsın və daim içimizi yeyən "O, heç vaxt belə etməzdi!" sualından yaxa qurtarmağa, "Əşi, o, da bizim kimi adam olub" deyərək bir növ, özümüzsə təsəlli verməyə cəhd edirik.

Amma belə "cəhd"lər həmişə uğurlu, nəticəli olmur, çünki elə insanlar var ki, heç cür bizim "təsnifat"ımıza sığmır. Belə olanda da hər birimizin xüdbin insan hissiyatımız işə düşür və başlayırıq onları mümkün qədər aşağılamağa, gözdən salmağa, guya, bunlar dəliləhər və ya fanat adamlar olub, real həyatdan və dünyadan qəti başları çıxmayıb!..

Belə uca insanlardan biri də heç şübhəsiz ki, Məhəmməd Əmin Rəsulzadədir. Bir neçə dəfə onun haqqında "bütün dövrlərin dissident insanı" ifadəsini işlətməmişik. Sovetin vaxtında onun adını çəkmək yasaq idi, müstəqillik dövründə isə tez-tez xatırlansa da, hər halda, ona qarşı daim qısqancılıq duyulub və indi də seyrək şəkildə duyulmaqdadır.

Sovetlərin ona qarşı qərəzi ciddi ideoloji qərəz idi - axı imperiya öz koloniyasının azadlıq qarçısını, özü də bir nəzəriyyəçi ideoloqu deyil, bir alovlu tribun deyil, qısa müddətə olsa da həmin koloniyanın insanlarına azadlıq dadırmış bir insanı necə sevə bilərdi?..

İlk baxışda müstəqillik illərindəki qərəzin ideoloji məzmunu omamalı idi. Amma nə qədər qəribə səslənsə də burada da bunun izlərini tapmaq olur. Məsələ bundadır ki, əsrin sonundakı müstəqillik tərəfdarlarını əsrin əvvəlkilərindən ayıran bir ciddi cəhət var: əvvəlkilər millətin istiqlal haqqını tanımaqla bahəm fərdlərin hüriyyət haqqını tanıyır və tələb edirdilər...

Gəl, bu da məsələnin bir tərəfidir. Digər tərəfə adi qısqancılıq məsələsidir: heç kim özündən boyca uca insanları sevmir, ələxüsus da bu, təkəzə fiziki ucalıq deyil, həm də mənavi və intellektual ucalıq ola...

Rəsulzadə haqqında yazmaq çətinidir - həm çox yazıldığına görə, həm də indiyədək akademik səviyyədə öyrənilmədiyinə görə.

"Akademik" sözü yadımıza düşmüşkən, doğrusu, o, bir ara bizdə intellektual və ya ideoloq kimi müəyyən qədər şübhə doğururdu. Amma bir sıra yazıları ilə tanış olandan sonra gördük ki, qəti belə deyil - o, çox savadlı və zəkali insan olub. Nə olsun, ali təhsili olmayıb! Onlarla böyük alim sadalayırıq ki, müxtəlif səbəbdən vaxtında sistemli təhsil ala bilməyib, gəl ki, müstəqil şəkildə öyrənməklə - oxumaqla kompensasiya edə biliblər bunu...

M.Ə.Rəsulzadəyədək heç vaxt "Azərbaycan" sözü siyasi mənada hallanmayıb və yalnız coğrafi məzmun kəsb edibdir. Bizim ərazimizdəki əski dövlətlər də sülalə - imperiyalar olub, yaxud da daha dar coğrafi arealı əhatə ediblər (məsələn, Şirvan dövləti kimi!)...

Bunu da tamam təbii qəbul etmək lazımdır, çünki ilk milli dövlətlər Avropada 18-19-cu əsrlərdə yaranmağa başladı və bu mənada Rəsulzadəni "Azərbaycan istiqlalı" ideyasının müəllifi kimi qəbul etmək lazımdır.

Təəssüf ki, onun sistemli bioqrafiyası da işlənilməyibdir. Hər dəfə o dövrün adamlarına həsr olunmuş yazılara baxanda Rəsulzadə haqda da yeni ştrixlər tapmaq olur və bir daha əmin olursan ki, bu adam sözün əsl mənasında adi insan olmayıb, onunla hər birimiz yalnız bir cəhətdə "yarışa" bilərik, kompleks halda isə heç kim onunla tutuşdurula bilməz.

Ədib, siyasi intellektual, konspirativ işi gözəl bilən peşəkar inqilabçı - bunlar da sanki onun bütöv portretini cizmaq üçün azdır...

Təsvirlərdən, o dövrdəki şəkillərindən bizə çox kübar insan baxır. Fəqət, onun həyatında başqa maraqlı detallar da var. Bu illər ərzində çox fədakar insanlar görmüşük - kim onları inkar edirsə, düz etmir.

Bəli, 80-dən bu tərəf dövrdə də çox fədakar insanlar olub. Amma o insanların hər birinin dözm limiti olub, ondan o tərəfə keçə bilməyiblər. Məsələn, çox görmüşük ki, ən mətin insanlar belə yaxınları sıxışdırılmağa başlayanda, yaxınlarına təzyiqləndə artıq dözməyiblər və necə deyər, "sınıblar". Amma Rəsulzadə bu müstəvidə də təkrarsızdır və kim-səyə bənzeri yoxdur. Ona görə də onun haqqında kiçik yazını qaralamağa başlayanda ağılıma bir ifadə gəldi: test adam...

Bəli, bizim üçün belə test var: Rəsulzadə testi... Danışmaqdan, qınamaqdan, ittiham etməkdən önce görək, bu testdən keçməyə iradəmiz və gücümüz çatırmı?..

Son günlər ABŞ-ın işğalçı Ermənistan və Azərbaycanın nəzarətində olmayan ərazilərimizdə, Qarabağ torpaqlarında atdığı bir sıra addımlar Azərbaycanda ciddi etirazlar doğurub.

Bir neçə gün əvvəl mətbuatda ABŞ tərəfindən maliyyələşən "HALO Trust" adlı şirkətin Ermənistanın işğalı altındakı ərazilərimizdə mina təmizləmək adı ilə apardığı qeyri-şəffaf fəaliyyəti barədə məlumatlar dərc olundu. Hesab olunur ki, bu, Ermənistan və separatçı rejimə faktiki olaraq dəstək verilməsidir. Bu barədə "Yeni Müsavat"dakı məqalədə deyilir: "Məsələnin ən təhlükəli tərəfi odur ki, bu şirkət öz fəaliyyəti barədə Azərbaycan hökumətindən icazə almır və fəaliyyətinin nəticəsi barədə hesabat vermir. Özünün yaydığı açıq hesabatlarda isə ölkəmizin ərazi bütövlüyünə qarşı təhrifedici ifadələr, separatçı rejimin legitimləşməsinə yönəlik cəhdlərin yer aldığı iddia olunur. Belə ki, bu cür hesabatda Dağlıq Qarabağ bölgəsi ayrıca subyekt kimi və bəzi yerlərdə "ölkə" kimi, işğal olunmuş ətraf rayonlar isə "Dağlıq Qarabağ tərəfindən nəzarət olunan, lakin onun sovet sərhədlərindən kənarda yerləşən əraziləri" kimi təqdim olunur".

Hesab olunur ki, Azərbaycanın razılığı olmadan onun ərazilərində mina fəaliyyəti aparmaq üçün "HALO Trust"ın bir sıra dövlətlər və beynəlxalq təşkilatlar tərəfindən maliyyələşməsi ciddi narahatlıq yaradan haldır və bu əməl ölkəmizin ərazi bütövlüyünə qarşı açıq-əşkar hörmətsizlikdir. Ən nəhayət, bütün bunlar Birləşmiş Ştatların Qarabağ məsələsində qərəzsiz vasitəçiliyi ilə bir araya sığmayan əməllərdir.

Paralel olaraq digər bir fakt da üzə çıxdı. Bəlli oldu ki, formal olaraq, postsövet məkanındakı separatçı qurumları, o cümlədən Azərbaycan sərhədləri daxilində yaradılmış saxta "DQR"i və orada keçirilən

"Onlar casus yuvası kimi fəaliyyət aparır"

Laçın dəhlizi ətrafındakı minaları təmizləyən ABŞ şirkəti ilə bağlı sərt etirazlar; ABŞ-ın Bakıdakı səfirliyi qarşısında aksiya keçirilə bilər



Zahid Oruc: "Amerika şirkətinin Azərbaycan rəsmi hakimiyyət orqanlarından icazə almadan apardıqları fəaliyyət qanunsuzdur"

lən "seçkiləri" tanımayan ABŞ-ın Rusiya, Gürcüstan və Ermənistanın səfirlikləri həmin qanunsuz qurumların "hökumətləri" tərəfindən verilən "sənədləri" maneəsiz şəkildə leqallaşdırır. Bu barədə 7 il Amerikanın Rusiyadakı səfirliyində çalışmış (2010-2017) gürcü diplomat Georgi Kbil-tetslaşvili deyir. "İmmiqrasiya vizaları şöbəsində işlədiyim 7 il ərzində mən konsul zabitələrin maneəsiz şəkildə Abxaziya və Cənubi Osetiyanın separatçı hökumətləri tərəfindən verilmiş sənədlərin maneəsiz

şəkildə və leqal sənədlər kimi tanınmasına dair olduqca çoxlu sayda faktın şahidi oldum. Belə çıxır ki, ABŞ Dövlət Departamenti Abxaziya, Cənubi Osetiya, Dağlıq Qarabağ və Dnestryanı bölgənin separatçı hakimiyyətlərini tanıyır".

Bundan əlavə, ABŞ-ın Ermənistanına snayper silahları satdığı haqda da məlumat yayıldı. Minsk Qrupunun həmsədri olan ölkənin işğalçı Ermənistanla bu əlaqələri təbii ki, Azərbaycanda narahatlıq yaradır. Lakin qəribəsi odur ki, ABŞ-ın Azərbaycandakı səfirli-

yi bu barədə "Yeni Müsavat"ın sorğusuna cavab verməyə lüzum görmür. Xüsusilə də işğal zonasında minaların təmizlənməsi prosesində iştirak ərazilərimizə qanunsuz müdaxilədir. ATƏT-in Minsk Qrupunun həmsədri olan ölkənin Ermənistanla dolaylı dəstəyi pislənir.

Deputat, Milli Məclisin Təhlükəsizlik, müdafiə, korrupsiyaya qarşı mübarizə komitəsinin üzvü Zahid Oruc bu barədə danışıqlar qeyd etdi ki, "HALO Trust" şirkəti simbioz bir qurumdur: "Yəni Britaniya və Amerika mənşəlidir. Dünyanın müxtəlif ərazilərində, münaqişə bölgələrində minalardan təmizləmə fəaliyyəti apardığını elan edən qeyri-kommersiya təşkilatıdır. Lakin ötən dövrdəki fəaliyyətləri ilə əsasən donor mənbələrinin alınması üçün böyük vəsaitlərin və həmçinin, belə humanitar örtük altında müharibə bölgələrinə daxil olmağın ümde məqsəd olduğunu gizlədə bilməyiblər. Təşkilatın rəsmi saytında onların Çeçenistan, Moldova və digər sovet məkanları ilə yanaşı, Dağlıq Qarabağda 18 ilə yaxındır aparılan işlərdən bəhs olunur. Tez-tez hesabatlar təqdim olunur ki, guya min kvadrat metr ərazilər yaşayış üçün tam yararlı hala gətirilib. Lakin Azərbaycanın müva-

fiq ANAMA qurumu və digər təşkilatlar verilən raportlara şübhə edir".

Z.Oruc birmənalı şəkildə bəyan etdi ki, Amerika şirkətinin Azərbaycan rəsmi hakimiyyət orqanlarından icazə almadan apardığı fəaliyyət qanunsuzdur: "Burada şübhəyə yer yoxdur. Məsələni insani kontekstdə və xeyriyyə tədbiri kimi izah etmək də keçərlidir deyil. Çünki söhbət rəsmi Bakıya ən azı formal müraciət prosedurundan gedir. Digər tərəfdən, onsuz da Birləşmiş Ştatlar Konqresinin qanunsuz olaraq işğal bölgələrinə etdiyi yardımlar nəinki öz məqsədlərinə çatmır. Eləcə də sülh prosesini engəlləyir, separatizmi cilovlamağa imkan vermir, tanınmış subyektə nəfəslik açır və onlara Azərbaycan qarşısında siyasi-iqtisadi manevr imkanını yaradır. Halbuki Krımla bağlı siz heç bir qərblə şirkəti Rusiya məkanında görməzsiniz. Əks halda, onlar böyük sanksiyalarla üz-üzə qalardılar".

Bu kimi məsələlərə rəsmi Bakının təkmlinli yanaşmasının səbəbi, ABŞ-a nota verməməsi də müzakirə mövzudur. "Ölkəmiz bu məsələyə nə üçün etiraz etmir" sualına gəldikdə, deputat bildirdi ki, Azərbaycan hakimiyyət orqanları müxtəlif diplomatik vasitələrlə sözügedən şirkətə mane olmağa çalışıb: "Lakin belə hibrid təşkilatlar casus yuvası kimi fəaliyyət aparır və konkret dövlətdən cavabdehlik istəməyi xeyli çətinləşdirir. Bütün hallarda Qarabağdakı erməni hərbi qüvvələri minasız torpaq arzulayırlarsa, onda hər hansı beynəlxalq şirkətə deyil, Azərbaycan dövlətinə qarşı apardıqları təcavüzün nəticələrinin tam aradan qaldırılmasına ümid bəsləyə bilərlər. Yalnız onda rahat yaşamaq imkanları təmin oluna bilər".

Politoloq Arzu Nağıyev "Yeni Müsavat"a açıqlamasında

da bu barədə aşağıdakıları bildirdi: "ABŞ-ın The HALO Trust (HALO) şirkəti 2000-ci ildən indiyə qədər əsasən xaricdə yaşayan ermənilərin dəvəti ilə işğal olunmuş ərazilərdə yerüstü minaların və partlamayan mermilərin təmizlənməsi ilə məşğul olur və demək olar ki, bu tək bir təşkilatdır ki, həmin ərazilərdə bu məsələləri yerinə yetirir. Verdikləri hesabatla görə, artıq 450-dən artıq mina sahəsini təmizləmişdir. Əsas iş metodları isə yerli vətəndaşları bu işə cəlb edib öyrədirlər və bu yolla həm də yerli vətəndaşları işlə təmin edirlər. Demək olar ki, bu proseslərdə ABŞ vətəndaşları iştirak etmir və ya ancaq təlimatçı funksiyasını yerinə yetirirlər. Minalardan təmizləmə işlərinin əsas sərmayəçisi ABŞ-ın Beynəlxalq İnkişaf Agentliyidir (USAID)". **A.Nağıyev bildirdi ki, məlumatlara görə, hazırda yeni bir layihə üzərində iş gedir:** "Bu da əsasən "Laçın koridoru" ətrafındadır və layihənin adı "Minasız Laçın"dır. HALO Trust şirkəti 2020-ci ilə qədər bu proseslərin yekunlaşacağı ilə bağlı məlumat da yayıb. Ümumiyyətlə, bu şirkətin meneceri Eş Boddı adlı şəxs mətbuata açıqlamasında bildirir ki, bu proseslərdə hər hansı siyasi məqsəd güdülür, sadəcə olaraq, ərazilər silah və sursatdan təmizlənərək dinc əhalinin istifadəsinə qaytarılır".

QAT sədri Akif Nağı isə bildirdi ki, ABŞ şirkətinin bu hərəkəti yolverilməzdir: "ABŞ rəhbərliyi, məsələn, bütün şirkətlərinə Şimali Koreya ilə əlaqə qurmağı qanunverici səviyyədə qadağan edib. Amma Qarabağda hansısa şirkətlərinin qanunsuz fəaliyyətinə görə məsuliyyətini inkar edir. Bu şirkətin hərəkətinə ABŞ rəhbərliyi məsuliyyət daşıyır". QAT sədri ABŞ-ın ölkəmizdəki səfirliyi qarşısında aksiyaları da mümkün saydı: "QAT-ın bu məsələ ilə bağlı etiraz əlaməti olaraq aksiya keçirməsi də istisna deyil".

E.PASASOY, "Yeni Müsavat"

"Bundan sonra Amerikaya köçmək çətin olacaq"

Trampın ilk illik məruzəsi yeni mesajlarla yadda qalmadı; **Elxan Şahinoğlu:** "Bu çıxışında o, yeni heç nə demədi..."

ABŞ prezidenti Donald Tramp yanvarın 30-da ölkənin durumu ilə bağlı Konqresin hər iki palatası önündə illik hesabat məruzəsi ilə çıxış edib. Ötən ilin iqtisadi nailiyyətlərini önə çəkən ABŞ lideri mühacirət məsələsinə də toxunub və bu mövzuda orta qərarə gəlməyin vacibliyini vurğulayıb, habelə sərhəd təhlükəsizliyini gücləndirmək tələbində israr edib. Həmçinin global problemlərdən danışdı.

Trampın illik məruzəsini dəyərləndirən **politoloq Elxan Şahinoğlu** bildirdi ki, Tramp bu çıxışında yeni heç nə söyləməyib: "Rusiya ilə münasibətlərdə hər hansı yenilik gözlənilmir. Ötən gün də "Kreml siyahısı" dərc olundu ki, bu da Rusiyaya qarşı psixoloji təzyiğin davamıdır. 200-ə yaxın şəxsin adı oraya salındı. Doğrudur, onlara



qarşı sanksiya tətbiq olunmayacaq. Ancaq adlarının o siyahıya salınması belə Rusiyaya qarşı savaşı tərkib hissəsi sayıla bilər. Həm də Rusiyada prezident seçkiləri ərəfəsidir. Tramp nə qədər Putinlə

dostlaşmağa çalışsa da, bu alınmadı. Amerika Konqresi və Dövlət Departamenti, Pentagon Rusiyaya qarşı çox sərt qərarlar qəbul etdilər. Trampın çıxışında da bu məsələnin necə həll olunacağına dair konkret fi-

kirlər yox idi. Çıxışda köhnə fikirlər yer almışdı ki, yenə də Meksika ilə sərhəddə divarın çəkilməsinə çalışır. Trampın miqrantlarla bağlı siyasəti bellidir, tam kəskin addımların atılmasını istəyir. Artıq Latin Amerikasını mənşəli insanlar da bəzən Ağ Evin qarşısında küçə yürüşlərinə çıxırlar. İllər öncə Amerikaya köçən miqrantlara qarşı belə çox sərt tədbirlərin görülməyi haqqında fikirlər var. Tramp da bu siyasəti dəstəkləyir. Faktiki, Amerikanın qapılarını digər ölkə vətəndaşlarının üzünə bağlamaq istəyir. Bundan sonra Amerikaya köçmək bir qədər çətin olacaq. Ancaq köçənlərin də vəziyyəti gərginləşib, Tramp onları ölkədən çıxartmaq istəyir. Görünür, bu siyasətini gələcək illərdə də davam etdirəcək".

Politoloqun sözlərinə görə, Trampın mövqələrini gücləndirən əsas amil Amerika iqtisadiyyatının müəyyən qədər inkişaf etməsidir: "Bundan başqa, Tramp onu da vurğuladı ki, Quantanamo həbsxanası

Barak Obamanın siyasətindən fərqli olaraq qapadılmayacaq. Bütün bunlar budəfəki çıxışında da yer almışdı. Amerika iqtisadiyyatının müəyyən qədər normalaşmasında Trampın rolunu vurğulamaq lazımdır. Sadəcə amerikalıları xarici siyasət, təhlükəsizlik məsələləri o qədər də maraqlandırmır, maliyyə vəziyyətinin normalaşmasını, vergi ilə bağlı məsələnin həllini gözləyirdilər. Etiraf etmək lazımdır ki, Trampın bu istiqamətdə müəyyən qədər uğurları var. Çıxışın əsas leytmotivi də bunun üzərində qurulmuşdu. Tramp özü məşhur biznesmendir, bir neçə dəfə iflasın sifir nöqtəsinə gəlib çıxsada yenidən ayağa qalxıb, biznes imperiyasını gücləndirə bilib. Bu təcrübə ona imkan verir ki, Amerika iqtisadiyyatında da müsbətə doğru addımlar ata bilsin. Məhz iqtisadiyyatda yarıda biləcəyi dönüş onun ikinci dəfə prezident seçilməsinə təmin edə bilər".

Lakin Elxan Şahinoğlunun fikrincə, bir illik fəaliyyətinin

nəticəsi olaraq, Tramp xarici siyasətdə elə böyük uğurlarla öyünə bilməz: "Çünki Şimali Koreyanı hədələdi, amma heç nə edə bilmədi. Suriyada Amerikanın elə bir nailiyyəti olmadı. Bu, əslində Trampın yox, ondan öncəki prezident Barak Obamanın böyük səhvi idi ki, Amerika Suriyada əsas oyunçuya çevrilə bilmədi. Rusiya ilə münasibətlər də göz qabağındadır. Trampın prezident seçilməsində Rusiyanın rolu məsələsi çox şişirdilir. Tramp prezident olandan sonra Rusiyaya yönəlik heç bir addım ata bilmədi. Əksinə, Konqresin anti-Rusiya qətnamələrini dəstəkləmə məcburiyyətində qaldı. Müəyyən komissiyalar hələ bu məsələni araşdırır. Bu isə Trampın rəqiblərinin onu zəiflətmək planıdır. Ancaq bunun Trampa qarşı güclü bir alətə çevrildiyini də söyləmək çətin-dir. Xarici siyasətdə Trampın böyük uğurları olmasa da, daxili siyasətdə - iqtisadiyyatda qazandıqı uğurlar hesabına öz mövqələrini gücləndirməyə çalışdı. Məhz bunun hesabına onun reytingi bir qədər artmağa başlayacaq və ona qarşı istifadə edilən Rusiya faktoru getdikcə zəifləyəcək".

Nərgiz LİFTİYEVƏ, "Yeni Müsavat"

İstiqlalımızın iqtisadi təməli

Prezident İlham Əliyev 2018-ci ili Cümhuriyyət ili elan edib. Ağsaqal jurnalist Şirməmməd Hüseynov Cümhuriyyət fədailərinə dair tarixi materiallardan biri kimi, Mirzə Bala Məmmədzadənin "Odlu-Yurd" dərgisində (28 Mayıs 1929, № 4) dərc edilən məqaləsini əski əlifbadan çevirərək, redaksiyamıza təqdim edib.

Azərbaycan istiqlal hərəkatı müstəqil bir dövlət həyatı qurmağa mütəvəccəh bir mücadilədir. Elani-İstiqlal Bəyannaməsinin 28 may 1918-də zikr etdiyi kimi, Şərqi və Cənubi Mavərayi-Qafqasıya ehtiva edən bu dövlətin 3 milyon radənsində nüfusu vardır.

Əksəriyyəti, 80 faizi türk olan nüfusun istiqlal üçün qəti bir iradəsi, mücadilə və fədakarlıqları göz önündədir. Bu millət mütləqə hürri və müstəqil yaşamağa əzm etmişdir.

Vahid və müttəhid bir vətən, o vətəndə əksəriyyəti tam təşkil edən milli məfkurə və şüuruna malik bir millət, o millətin qəti iradə və qərarı - işte istiqlalın təməlini təşkil edən başlıca şərtlər.

Fəqət bunların xaricində daha qüvvətli bir amil dəxi vardır ki, onun olub olmaması yuxarıki şərtlər üzərində pək müəssirdir. O amil də məmləkətin iqtisadi vəziyyətidir. Azərbaycan bu nöqtəyi-nəzərdən əcəba nə kibi bir çöhrə ərz etməkdədir? Onun iqtisadi imkanları, ticarət balansı, ixracat və idxalatı, iqtisadi inkişaf nöqtəyi-nəzərindən gələcəyi nə haldadır?...

Azərbaycanı ictimai bir vəhdət halına salan müştərək bir ərazidən maəda, bəlkə ən mühümmü, bu ərazinin iqtisadən yekvücut və zəngin olmasıdır. "Kür" və "Araz" vadisində qurulan ziraət, "Abşeron" mərkəz olmaq üzrə, "Xəzər" sahilindəki ticarət və sənaye heyatı, bu ziraət, ticarət və sənaye sahələrinin dəniz, nəhir və steplər vasitəsilə biri-birinə qolay mərbut olmalarıdır ki, Azəri cəmiyyətinin feodalizm dövründən yabanc cəmiyyətlər şəklində degil, vahid milli bir orqanizm halında meydana gəlməsinə səbəb oldu.

İqtisadi vahdət sayəsində vücuda gələn müştərək milli cəmiyyətin yaratdığı və yaşatdığı milli harsdır ki, bilaxirə milli istiqlal hərəkatının əsasını təşkil, milli şüur və milli məfkurənin yaradıcısı oldu.

Müştərək iqtisadi həyatın, milliyyətin və milli harsın təşəkkülündəki bu mühüm rolü ümumdür; bu o millətin müstəqil milli bir dövlət yaşada bil-



Mirzə Bala Məmmədzadə

məsi üçün kafi bir dəlil degildir. Məmləkətin iqtisadi imkanı da ima idxalata bir ehtiyac olandır, gəliri daima çıxarından az isə və büdcəsi xarici istiqrazlarla qapanırsa, məmləkət, coğrafi nöqtəyi-nəzərdən, qeyri mərkəzi bir mövqe işğal edirsə - o zaman müstəqil dövlətin istiqlalı o qədər də işıqlı degildir demək.

Bu baxışla yaxlaşarkən Azərbaycanı ən məsud bir halda görüyoruz. Elani istiqlal zamanı məmləkətin 75 faizi köylü, 25 faizi şəhər əhalisi idi. 1897 sənəsi təhriri nüfusunda Azərbaycan əhalisinin 18,5 faizi şəhərli ikən, 1917-də 25 faizi şəhərli olması 20 sənədə iqtisadi iləriləmiş olduğuna bir dəlildir.

Qafqasiya Azərbaycanının 97,297,17 müəbbə (kvadrat) kilometroya müsavi olan ərazisinin 75 faizi əkinə müsaid, 25 faizi dağlıq, bataqlıq və s. ibarətdir ki, 1917 sənəsində nəşr olunan Qafqasiya salnaməsilə 1919 sənəsinə çıxan milli Azərbaycan Cümhuriyyətinin ziraət nəzarəti məlumatı mövcubincə elani istiqlala qədər bu ərazinin 57,7 faizi köylülərdə, 23,3 faizi xüsusi məliklərdə, 19 faizi Rusiyanın çar familiasilə Rusiya hökumətində idi.

Ziraət Azərbaycanda mühüm sahələrdən biri idi. 1910-1914 sənələrində Azərbaycanda 971.000 desyatın yer əkilmişdir ki, bütün əkinə müsaid (əlverişli) ərazinin 55,5 faizini təşkil edər. Bu ərazi üzərində əkilmiş toxum 8 milyon 120 min pud olmuş və 56 milyon 700 min pud hasilat vermişdir. Əkilən sənəlik toxum xaric edildikdən sonra

məhsul Azərbaycanın ehtiyacatını ödəmədigindən xaricdən hər il 14 milyon pud buğda idxal olunuyordu. Fəqət bu vəziyyət qeyri-təbii idi. Rusiya Azərbaycanı, xammalına, ərzağına və məhrüqatına (yanacaqına) malik müstəqil bir iqtisad məntəqəsi yapmamaq üçün, buğda yerinə pambıq əkdirdiyə və "Kür", "Araz" sahəsində süni suvarma işlərinə mane oluyordu. Bu üzəndə əkilmiş 1 milyon 500 min desyatın ərazi boş duruyordu. Əgər suvarılan ərazinin 30 faizi buğda üçün təxis edilsəydi, o zaman Azərbaycan qonşularını dəxi doyuracaq bir əzağa malik olurdu. 1917-1920 sənələrinin təcrübələri Azərbaycanın buna müqtədir olduğunu, kəndi ərzağımla yaşaya biləcəgimizdən maəda, buğda ixracatı dəxi yapa biləcəgimizi göstərdi.

1912-1914 sənələrində Azərbaycanda 94.500 desyatın pambıq əkilmiş və sənədə 4 milyon 725 min pud pambıq hasil olmuşdur. Pambıq ərazisinin suvarılma sayəsində 400 min desyatına qədər arta biləcəyi təxmin olunmaqdadır.

Hərbi-ümumiyyə qədər Azərbaycanda 36.762 desyatın ərazi hər il üzümçülügə təxis olunuyor və ildə 1 milyon 470 min pud üzüm hasil oluyordu. 36 min 165 desyatın ərazi işğal edən meyvəçilik ildə 3 milyon pud meyvə veriyordu. Hər il hasil olan tütün 54.600 pud; 4 milyon 200 min baş heyvandan ildə: 253 min pud yun 90 min dəri (at və siğir) 200 min qoyun və keçi dərisi 50 min müxtəlif dərilər ha-

sil oluyordu.

1917 sənəsi salnaməsinin məlumatına görə, Azərbaycanda ildə 495 min pud təmizlənmiş ipək, 27 min 500 arı pətəyindən 95 min pud bal, 2 min pud mumu hasil olurdu.

Bunlardan maəda Azər-

ğal ediyor. 1928 sənəsinin hasilatı isə 7 milyon 500 min tondan ibarət idi. Hərbi-ümumiyyədən əvvəl sənədə:

165.000 pud mis
150.000 dəmir
10.000.000 zəy (şap)
500.000 barıt
550.000 duz hasil olurdu.
1927 sənəsinin sovet mə-

Avropa arasında bir tranzit yolu rolunu oynamaqdadır. Bu surətlə Azərbaycan Avropaya sövq edilən Şərqi malları ilə Avropadan İrana və Türkiyəyə göndərilən malların bir yolu və deposu rolunu ifa etməkdədir.

Müharibədən əvvəl Azərbaycan təriqlə İrandan Avropaya 60 milyon manatlıq mal çıxarıyor, əvəzində hər il 95 milyon manatlıq mal gətiriliyordu.

Bu tranzit yolunun verdiyi faydalar aşıkardır. Digər cəhətdən Azərbaycan bu qolay irtibat və münasibət vasitələrindən istifadə edərək kəndi malını da Türkiyəyə, İrana, Avropaya, Ukraynaya və Rusiyaya sövq ediyordu.

Bunun müqabilində şəkər, manufaktura, çay, buğda, sənaye-fabrika materyalları olmaq üzrə ildə Azərbaycana 91 milyon manatlıq mal gətiriliyordu. Bu surətlə ixracat 226 milyon manat idxalattan fəzələ oluyordu.

Unutmamalı ki, 10 milyon manatlıq buğda buradan atılmaldır. Sonra məmləkət yun, pambığa, ipəyə malik olduğundan və petrol kibi yanacaq varlığı sayəsində Azərbaycanda toxuma sənaye dəxi inkişaf ediyordu. Demək, idxalatımızın ildən-ilə azalacağına ümid çoxdur...

Elani-İstiqlal qarşısında Azərbaycanın xəzinəyə təmin etdiyi vergi 165 milyon manat miqdarında idi. Bu məbləğin ildən-ilə artacağına, məmləkətin iqtisadi inkişafına mütənasibən dövlət gəlirinin 165 milyon manata təcavüz edəcəyinə ehtimal çoxdur.

Bu 165 milyon altın manat (rublə) əhalinin miqdarına təqsim edildiyi zaman hər vətəndaşa 55 altın manat isabət edərdi.

Milli Azərbaycan Cümhuriyyətinin büdcəsi 55 milyon altın manat qədərində olduğunu nəzəri-diqqətə alacaq olursaq, o zaman mədəni inkişaf üçün Azərbaycanın ən parlaq istiqlal ərz etdiyi aşıkardır...

□ **M.B. (Mirzə Bala)**

"Odlu-Yurd", 28 Mayıs 1929, № 4

Mütəvəccəh - istiqamətlənən;

Raddə - təxminən;
Təhriri - rəsmi sənədi;
Müsaid - əlverişli, münasib;

Havyar - kürü;
Məhrüqat - yanacaq;
Bakır - mis;
Mühat - əhatə olunmuş;
Zək - zəy;
Sihhi - sağlamlıq, tibbi;
P.S. Məqaləni redaksiyaya Şirməmməd Hüseynov təqdim edib.

1916 sənəsində Azərbaycanın sənayi vəziyyəti böylə idi:

Məntəqələr	Fabrikaların	İstehsal qiyməti	İşçilərin miqdarı
Bakıda	550	1.983.210.	4320
Bakı	2300	6.840.000	3520
Gəncə vilayəti	900	6.370.000	9938
Zaqatala	20	680.000	100
Naxçıvan	1200	1.900.000	2230
məcmuu	4970	1.999.000.	59.100

baycanda hər il 750 min pud biyan kökü, 500 pud qırmız büccəgi toplanmışdır. "Xəzər" və "Kür" sahillərində balıqçılıqla məşğul olunuyor. Hərbi ümumiyyə qədər "Kür" mənsəbindəki 27 balıq müəssisəsi 17 milyon 135 min manat (rublə) qiymətində 4 milyon 500 min pud balıq hasil etmişdir. Balıq yağı və Azərbaycanın Bakı havyarı (kürüsü) hər yerdə mərufdur.

lumatinə görə, Azərbaycanın Çıraqdızor bakır mədəni sənədə 70.000 ton mis vermişdir. Azərbaycan geoloji komitəsinin yapıdığı təhqiqat nəticəsində 18.000.000.000 pud zəy kəşf olunmuşdur. Bu surətlə Azərbaycan İtalyandan sonra, cahan dairəsində 2-ci bir yer işğal ediyor. Azərbaycan yun və məlndarlıq sayəsində xalçaçılıqla da mühüm bir yer tutur.

Ziraətdən maəda Azərbaycanında mədəniyyət və sənaye dəxi çox irəliləmişdir. Azərbaycan petrolca dünyanın ən zəngin bir qismi olduğuna kibi burada bakır (mis), dəmir, zəy, duz, barıt, daş kömür, dəyirman daşları, inşaat daşları, mərmər, təbaşir, mədən suları və sihhi çamurlar dəxi vardır. 1907-1914 sənəsində Bakıda çıxarılan petro- lün sənəlik hasilatı 470 milyon pud miqdarında olmuşdur. Cahan dairəsində Azərbaycan Amerikadan sonra petrol istehsalında 2-ci yer iş-

Azərbaycan coğrafi nöqtəyi-nəzərindən mərkəzi bir vəziyyət işğal ediyor. Yeni Şimali və ya Cənubi qütblərə yaxın məmləkətlər kibi degil, dörd bir tərəfdən həyat və iqtisadi hərəkata malik məmləkətlərlə mühatdır. Əlavə olaraq Şərqi Avropa ilə Asiya arasında tarixi ticarət yolu üzərində bulunmaqdadır. Xəzər dənizi vasitəsilə Azərbaycan Türkiyə, Şimali Qafqasiya, Edil Boyu, Rusiya və İran ilə qolay ticarət münakilatı yapa bilməkdə, Bakı-Batum və Bakı-Rostov dəmir yolları vasitəsilə Türkiyə və İran ilə



İçimizdəki teleqüllə

Zamin HACI
 zaminhaci@gmail.com

"Düşərək əcəlin çənginə həmə, Ömrümün ağacı qopsa kökündən, Onda torpağımdan qədəh düzəldin, Bəlkə mey dolanda dirilərəm mən"

(Ömər Xəyyam)

Zəhmətkeşlər AzTV qülləsinin də sürüşmə zonasında olmasından narahatdır. Deyirlər, birdən o sürüşüb gəlib bizim həyatə girər. O zaman biz nə edərək? Heç zad. Məcbursan AzTV qülləsi ilə birgə yaşayasan. Hamam-tualeti ümumi istifadədə olan bəzi Bakı evləri kimi. Sən gözləyirsən, qüllə tualetə girir. Yaxud o gözləyir, sən çimib çıxırsan. Necə də romantikdir. Hərçənd, o qüllə çoxdan bizim hamımızın həyatının ayrılmaz parçasıdır. Hər bir azərbaycanlının, türkün məsəli, içində AzTV qülləsi vardır. O, bizə dumanlı qalaktikada, tozlu kainatda, qaranlıq kosmosda yol göstərən mayakdır. O, bizi yolumuzu azmağa qoymayan bələdçidir. Azərbaycanlılar haçan azıb, misal üçün, Sakit okeanda çevrilən gəmidə, nə bilim, Şimali Qafqaz dağlarındakı qarda yoxa çıxırlar? AzTV-dən uzaq düşəndə! Yeganə səbəb budur. O qüllədən düşən proyektorun işığı vətən türməsinin ətrafında daim gəzişir, bizi itməyə, cızıqdan çıxmağa qoymur.

Bu belə. AzTV-ni çox tərifləmək də ziyandır, çünki o, aşırı tərfi sevmir. Onun tərəzində hər şey müvafiq ölçüdə olmalıdır. İndi keçək Bayram müəllimin dövlət iclasında yatmağı temasına. Bayram müəllim Dağlıq Qarabağ azərbaycanlı icmasının şefi, Şuşa rayonunun isə icra başçısıdır. Ta o da iclasda yatmayıb, kim yatmalıdır? Çünki biz Qarabağ problemini həll etmişik, milyonlarla insan Cocuq Mərcanlı kəndinə qayıtmışdır, nazirlər isə işğaldan azad olunmuş ərazilərdə qəbul günləri keçirirlər. O cür gərgin əməkədən sonra bir çimir gözünün acısını almaq istəyən başçıya kəc baxan gözlər çıxsın. İnşallah, bu Novruzda hamımız İsa bu-lağının başında yatışacağıq!

Eyni zamanda adam haçan dərin yuxuya gedir? Yox, nağıllara qulaq asanda yox. Bu, keçmişdə qalıbdır, arxaik temadır. Çağdaş dövrümüzə insanları inkişaf eləmiş dövlətlərdə yatırlar. Odur, Ermənistan boşalır. Suriyada isə yatmaq mümkün deyildir. Bəyəm bunları görmürsünüz? Ar olsun! Adə, qoyma qaçdı!

Korrupsiya ilə mübarizədən də bir qədər dəm vurmaq fikrindəyəm. Bu yaxında Dövlət Təhlükəsizlik Xidmətinin əməkdaşları Xarici İşlər Nazirliyinin və Dövlət Sərhəd Xidmətinin işçilərini aeroportda xarici vətəndaşlardan rüşvət aldıkları üçün yaxaladılar. Görün bizdə korrupsiya ilə mübarizə artıq hansı səviyyəyə qalxıbdir: xarici vətəndaşlardan da qanunsuz yollarla pul qopartmaq mümkün deyildir! Vallah, halal olsun. Bəlkə də biz bu minvalla hərəkət edib xaricdə korrupsiyanın kökünü kəsə bilərik. Misal üçün, Amerikada, Almaniyada, Britaniyada-filanda. Danimarka və Norveç də unutmayaq. Əgər istəsələr biz Norveç üçün ASAN-xidmət açarıq. Finlandiya ilə sərhəddəki dağı da lazım gəlsə geri alarıq. 2016-cı ildə ordakı Xalti dağıni norveçli zəhmətkeşlər Finlandiyanın 100 illiyi münasibətilə fin qardaşlarına bağışlamaq istəmişdilər, ancaq Norveç hökuməti buna etiraz etdi, dedi torpaqdan pay olmaz. Ümumiyyətlə, orda torpaq üstündə davalar tez-tez olur. İclasda yatmaq da mümkün deyildir. Nəse, temanı çox dolaşdırdıq deyəsən. Hamısı AzTV qülləsinin həyəcanındandır. Özümüzə yer tapa bilmirik.

Əslində biz lazım gəlsə AzTV qülləsini Cidir düzündə, Böyük Kirs dağında, nə bilim, Kəlbəcər aşırımında - daha hündür bir yerdə də qura bilərik. Verilişləri də tərcümə ilə translyasiya edərək, Ermənistan daha sürətlə boşalar. Sadəcə, humanizminiz buna yol vermir. Biz çox insansever dövlət və xalqıq. Qəlbimizin genişliyindən yararlananlar həmişə qəlbi yere - təpəməyə çıxıblar. "Qaçaq Nəbi" dastanında bu temada yaxşı misralar vardır: "Qazamat istidir, yata bilmirəm, Barısı qəlbidir, aşa bilmirəm".

Sonda məni düşündürən bir məsələni də yazım. Deyirlər AzTV qülləsinin yuxarısındakı o toppuza bənzər yumru hissədə bahalı bir restoran vardır. Təkcə giriş pulu 100 manat imiş. İndi əgər o qüllə sürüşüb gəlib bizim həyatə girse, mən həmin restorana güzəştli qiymətlə qalxa bilərəmmi? Məqsədim inkişaf edən Bakımıza yuxarıdan baxmaqdır. Öncədən minnətdaram. Cavab yazan əlləriniz var olsun, hörmətli təşkilatlar.

"Avropa Birliyi (AB) və Azərbaycan əməkdaşlığının yeni mərhələsinə qədəm qoyur. Biz yeni saziş üzərində işləyirik və bu saziş bizim gələcək əməkdaşlığın əsasını təşkil edəcək". Bu sözləri təşkilatın Azərbaycandakı nümayəndəliyinin rəhbəri Kestutis Yankauskas dünən Bakıda keçirilən tədbirdə deyib.

Səfir onu da deyib ki, demokratiya, qanunun aliliyi, insan hüquqlarının müdafiəsi Avropa İttifaqının sadıq olduğu dəyərlərdir. "Ümid edirik ki, bu dəyərlər Azərbaycan və AB arasında imzalanacaq yeni sənəddə öz əksini tapacaq və həmin amillər ombudsman və digər institutların işində əsas dəyərə çevriləcək", - deyir o əlavə edib.

Qeyd edək ki, fevral ayından Azərbaycanla AB arasında ikitərəfli çərçivə sazişinin imzalanmasına dair danışıqların yeni raundu başlayır. Müşahidəçilərə görə, sənəd bu il ərzində imzalanı bilər. Əsas müzakirə mövzularından birinin məhz insan haqları ilə bağlı öhdəliklərlə əlaqədar olacağı gözlənilir.

Bundan əlavə, Bakı sənəddə Dağlıq Qarabağla bağlı Azərbaycanın suverenliyi və ərazi bütövlüyü prinsipinin birmənalı əks olunması tələbini qoyur. Yəqin ki, belə də olacaq, çünki AB-nin son Brüssel sammiti və ondan az sonra Avropa Parlamentində qəbul edilən yekun sənədlərdə Gürcüstan, Ukrayna və Moldova kimi Azərbaycana da bu prinsiplər şamil edilib...

Bu arada AB-nin başqa bir nümayəndəsi Ermənistan-dakı Metsamor AES-in tezliklə bağlanmalı olduğunu bəyan edib. Bu haqda energetika, nəqliyyat, ətraf mühit, iqlim və mülki müdafiə məsələləri üzrə Ermənistan-Avropa Birliyi alt komitəsinin 5-ci iclasında xarici işlər üzrə Avropa xidmətinin Şərq Tərəfdaşlığı ölkələri ilə ikitərəfli əlaqələrə dair şöbə müdirinin müavini Dirk Lorents deyib.

"Biz əminik ki, Ermənistanın Atom Elektrik Stansiyası mümkün qədər tez bir zamanda bağlanılmalıdır. Çünki təhlükəsizliyə dair beynəlxalq tələblərə cavab vermək üçün onun vəziyyətini yaxşılaşdırmaq mümkün deyil", - deyir o bildirib.

"Yeni Müsavat" xatırladır ki, bu, AB rəsmiləri arasında Ermənistanla qarşı irəli sürülən ilk tələb deyil. Bir neçə gün qabaq təşkilatın digər nümayəndəsi də eyni tələb irəli sürmüşdü. Bunu da qeyd edək ki, erməni iqtisadçı və siyasi ekspertləri AES-in bağlanmasının ölkənin energetik təhlükəsizliyi üçün böyük problem yarada biləcəyindən narahatdırlar. Çünki Ermənistanın



İrəvanın Metsamor başağrısı, ABŞ-dan təhdid, Bakıya şans

Azərbaycanla danışıqların növbəti raunduna başlayan Avropa Birliyindən AES-lə bağlı Ermənistanla xəbərdarlıq gəldi; AB-nin yardımı ilə bağlı İrəvan seçimi üz-üzə; Putinə qarşı "Kreml siyahısı"nın açıqlandığı gün isə ABŞ səfiri Ermənistan parlamentinə getdi - kritik gəlişmə...

elektrik enerjisində olan tələbatının böyük bir hissəsi bu AES hesabına ödənilir.

İşğalçı ölkənin əsas mütəfiqi, atom stansiyasının istismarını həyata keçirən Rusiya da məsələyə həssas yanaşır. Ən azı ona görə ki, AES Ermənistanı Rusiyaya bağlayan ciddi iqtisadi bağlardan, Kremlin işğalçı ölkədəki "gözləri"ndən biridir.

Beləcə, Metsamor AES İrəvan üçün əslində həm də siyasi başağrısına çevrilməkdədir. Çünki AB ilə tərəfdaşlıq sazişi çərçivəsində Ermənistanla ediləcək maliyyə yardımı paket öhdəlikləri nəzərdə tutur və onlardan birinin işğalçı ölkə tərəfindən reallaşmaması başqa bir bəndi - iqtisadi dəstəyi də sual altına qoya bilər. Yeri gəlmişkən, ötən il noyabrın 24-də imzalanan sənəd AB-yüzv dövlətlərin parlamentləri tərəfindən ratifikasiya edildikdən sonra qüvvəyə minəcək.

Ermənistanın AB ilə yanaşı, ABŞ-la münasibətlərinə də Rusiya amili, daha dəqiqi, İrəvan-Moskva sarsılmaz ittifaqı

ciddi əngəl olaraq qalır. Maraqlıdır ki, Ağ Evin Rusiyaya qarşı qalmaqallı "Kreml siyahı"sını açıqladığı gündə, - hansı "qara siyahı"ya ki, faktiki şəkildə Rusiyanın bütün biznes-dövlət istəblişməni daxil edilib, - ABŞ-ın İrəvanda səfiri Riçard Maylz Ermənistan parlamentinə gedib və burada Amerika-erməni parlamentlərarası qrupa ABŞ-ın yeni Milli Təhlükəsizlik Strategiyasını təqdim edib. "Amerika Milli Təhlükəsizlik Strategiyasının hədəflərinin bu və ya digər şəkildə Ermənistanla da dəxli var", - deyir diplomat bildirib.

"Yeni Müsavat"ın məlumatına görə, bu xüsusda Lragir.am nəşrinin yazarı Aykən Qaqriyan qeydləri diqqət çəkir. O, amerikalı diplomatın faktiki, bununla İrəvan seçimi üçün xəbərdarlıq etdiyi qənaətinə gəlib: "Ermənistanın Rusiyadan siyasi və iqtisadi asılılığı nəzərə alınarsa, yeni siyahı İrəvana da təhdiddir. Nəzərə almaq lazımdır ki, ABŞ-ın siyasi dəst-xətti Rusiyanıkindən fərqlənir və ortaq maraqlar üzərində təşəkkül tapır. Er-

mənistanın Milli Təhlükəsizlik Strategiyasına təzədən baxılması bu realıqları nəzərə alırmı? Bundan ötrü ilk növbədə suveren xarici siyasət və müdafiə siyasəti lazımdır. Köhnə dünya qaydaları normaları üzərində parazitlik eləmək dövrü artıq bitir. Yalnız yeni reallıqlara adekvat olanlar qurtulacaq".

"Parazitlik eləmək" məsələsində erməni yazar əslində haqlıdır. O mənada ki, məhz Ermənistan illərdi işğal ortağı Rusiyanın arxasında gizlənərək, beynəlxalq normalar üzərində parazitlik eləməkdə, qonşu Azərbaycanın torpaqlarının 1/5-ni işğal altında saxlamaqdadır. Onun əsas havadarı və siyasi-hərbi sponsoru Rusiya isə Gürcüstan, Ukrayna və Moldovanın ərazinin bir hissəsini işğal altında saxlamaqdadır.

Elə isə o zaman İrəvan Rusiyaya qarşı getdikcə güclənən ABŞ sanksiyalarının nəticələrinə şəriklik etməyə də hazır olmalıdır...

□ Siyasət şöbəsi, "Yeni Müsavat"

ABŞ Maliyyə Nazirliyinin Konqresin 2017-ci ilin iyulunda qəbul etdiyi və avqustun 2-də prezident Donald Tramp tərəfindən imzalanaraq qüvvəyə minən sanksiya qanunu əsasında hazırladığı "Kreml hesabatı" adlı sənədi qanunverici orqana təqdim etməsi, sənəddə Rusiya prezidenti Vladimir Putin istisna olmaqla, demək olar bütün Rusiya siyasi elitasını, çoxlu sayda oliqarxları sanksiya hədəfi olaraq göstərməsi böyük rezonans doğurub. Hər kəs hadisələrin bundan sonra necə inkişaf edəcəyi sualına cavab axtarır.

Politoloq Qabil Hüseynli "Yeni Müsavat"a bildirdi ki, Putinin ətrafını onun özünə qarşı qaldırmaq istəyirlər. Bu sanksiyalar Rusiyanın iqtisadi sistemini ciddi xaosla apara bilər. Həmin oliqarxların və iri məmurların sabah işlərində ciddi problemlər meydana gələdikcə onlar, əlbəttə, bunun səbəbləri barədə düşünəcək. Bu sanksiyalar əsasən hərbi sənaye sahələrinə, hərbi sənaye məhsullarının satışı sahələrinə və ayrı-ayrı fərdlərə tətbiq edilməklə oliqarxların işinə çox ciddi mənfi təsir göstərəcək. Rusiyanın maliyyə bank sisteminin çökdürülməsi üzərində ABŞ qızğın iş aparır. ABŞ-ın maliyyə naziri bəyan etdi ki, sanksiyaların üçüncü mərhələsi hazırlanır. Bütün bunların çox ciddi nəticələr doğuracağı şübhəsizdir. Əvvəla, Rusiyadan Qərb şirkətlərinin böyük əksəriyyəti çıxıb. İndi bu sanksiyalardan sonra yerdə qalan şirkətlər də Rusiyanı tərk edəcək. Üstəlik, bu yaxınlarda Rusiyanın özü elan etdi ki, ölkədən 100 milyard dollara qədər vəsait çıxarılıb. Bu, Rusiya iqtisadiyyatı üçün çox böyük məbləğdir və bu fakt onu göstərir ki, ölkədən sərmayə qaçır, yeni böyük yatırımlar isə gözlənilmir".

Politoloq hesab edir ki, Amerikanın əsas fikri Rusiyanın silah sənayesini sıradan çıxarmaqdır: "Hətta bu yaxınlarda məlumat yayıldı ki, oliqarxların bəziləri ABŞ Mərkəzi Kəşfiyyat İdarəsinin nümayəndəsinin iştirakı ilə gizli toplantı keçiriblər və bildiriblər ki, onlara qarşı sanksiyalar tətbiq edilməsə, gələcəkdə Putinə qarşı ediləcək çıxışlara və mitinglərə vəsait ayıra bilərlər. Göründüyü kimi, ABŞ-ın həm kəşfiyyat orqanları, həm də digər orqanları Rusiyanın daxilində ciddi işlər aparır. Ölkədə anti-Putin çıxışlarının böyük miqyas alması üçün ciddi işlər həyata keçirilməkdədir. Proseslərin gedişindən belə görünür ki, Vladimir Putinin seçilməsi yolunda ciddi əngəllər olacaq. Seçkidən sonra da proseslər səngiməyəcək. Rusiyada çox böyük kütləvi etirazların baş qaldırması ehtimalı getdikcə artır. Putinin belə şəraitdə seçki keçirməsi asan olmayacaq.

ABŞ-ın sanksiyası - Putin əleyhinə daxildən bunt hazırlanır

Adı siyahıda olan azərbaycanlı iş adamı hesab edir ki, Vaşinqtonun məqsədi Rusiya elitasının sıralarını parçalamaqdır

günədek analoqu olmayan bir hesabatdır. **Hesabatda Rusiya prezidenti istisna olunmaqla, faktiki olaraq dövlətin bütün rəhbər şəxslərinin adlarının yer alması Vaşinqtonla Moskva arasında hərbi məsələlər istisna olunmaqla, bütün dialoq körpülərinin bağlanması deməkdir. Siyahıda adı olan şəxslərə avtomatik olaraq sanksiyaların tətbiqi nəzərdə tutulmasa da, bu hər zaman baş verə bilər. Çünki hesabat sanksiya qanunu əsasında hazırlanıb və təbii ki, bu qanundan irəli gələn hüquqi addımların atılması üçün heç bir maneə yoxdur. Hesabatın nə dərəcədə effektiv olub-olmadığı təbii ki, mübahisəli məsələdir. Amma görünən odur ki, ABŞ Rusiya prezidentinin komandasını və yaxın ətrafını "qanundankənar" elan edib: "Hesabat, zənnimcə, son xəbərdarlıq xarakterindədir. Artıq xeyli müddətdir ki, haqqında danışılan "Kreml hesabatı"nın məhz indi, Rusiyada mart ayında keçiriləcək prezident seçkisi öncəsi və seçki kampaniyasının başladığı bir dövrdə Konqresə təqdim olunması və qismən ictimailəşdirilməsi də təsadüfi deyil.**

Politoloq Elçin Mirzəbəyli isə bildirib ki, "Kreml hesabatı" miqyasına və sənəddə adçəkilən şəxslərin statusuna görə dünyanın siyasi tarixində bu

günədek analoqu olmayan bir hesabatdır. **Hesabatda Rusiya prezidenti istisna olunmaqla, faktiki olaraq dövlətin bütün rəhbər şəxslərinin adlarının yer alması Vaşinqtonla Moskva arasında hərbi məsələlər istisna olunmaqla, bütün dialoq körpülərinin bağlanması deməkdir. Siyahıda adı olan şəxslərə avtomatik olaraq sanksiyaların tətbiqi nəzərdə tutulmasa da, bu hər zaman baş verə bilər. Çünki hesabat sanksiya qanunu əsasında hazırlanıb və təbii ki, bu qanundan irəli gələn hüquqi addımların atılması üçün heç bir maneə yoxdur. Hesabatın nə dərəcədə effektiv olub-olmadığı təbii ki, mübahisəli məsələdir. Amma görünən odur ki, ABŞ Rusiya prezidentinin komandasını və yaxın ətrafını "qanundankənar" elan edib: "Hesabat, zənnimcə, son xəbərdarlıq xarakterindədir. Artıq xeyli müddətdir ki, haqqında danışılan "Kreml hesabatı"nın məhz indi, Rusiyada mart ayında keçiriləcək prezident seçkisi öncəsi və seçki kampaniyasının başladığı bir dövrdə Konqresə təqdim olunması və qismən ictimailəşdirilməsi də təsadüfi deyil.**

Yıl. Zaman seçimi hesabatin məhz prezident seçkisi öncəsi Vladimir Putinə təzyiq məqsədilə açıqlandığı təəssüratını yadır. Hesabatdan da göründüyü kimi, Rusiyaya gəlir gətirən bütün sektorların rəhbərləri hədəfə alınıb. Adıçəkilən şəxslərin arasında enerji sektoruna rəhbərlik edən şəxslərin adı ön sırada gəlir. İkinci sırada Rusiyanın maliyyə sektoru gəlir. Putinə yaxın olan iş adamlarının adının siyahıya salınması isə Rusiyanın siyasi hakimiyyətinin maliyyə qaynaqlarına zərbə vurulmasına hesablanıb".

ABŞ-ın sözügedən siyahısına adı daxil edilən Azərbaycan əsilli məşhur milyarder iş adamı Araz Ağalarov da məsələyə dünən münasibət bildirib. "Komsomolskaya pravda" qəzetinə şərhində A.Ağalarov deyib ki, o da başqaları kimi siyahıya adı daxil edilənlərə qarşı hansı sanksiyaların tətbiq ediləcəyindən xəbərsizdir: "Yəni başımıza nə gələcək, kobud desək, Birləşmiş Ştatlar bizə hansı hökmü çıxaracaq, heç kim bilmir. Və mən başa düşürəm ki, nəyə görə hamı bu siyahıya görə belə həyəcanlanır. Bu nə si-

yahıdır axır? Birinci və ikinci, sadəcə olaraq, Rusiya Prezident Administrasiyasının və hökumətin telefon məlumat kitabçasından götürülüb... Üçüncüsü isə "Forbs"dan. Sadəcə olaraq, ilk yüzlük. Siyahı bu prinsip əsasında hazırlanmayıb ki, kim hakimiyyətə daha yaxındır, yaxud uzaqdır. Sadəcə olaraq, siyahı xatirinə..."

Azərbaycanlı oliqarx deyib ki, adının həmin siyahıya daxil edilməsindən diskomfort yaşamır. "Xeyr... Nə diskomfort?... Mənim qızım Birləşmiş Ştatlardadır. Və arvadım. Əgər hakimiyyət məni ora buraxmasa, ünsiyyət saxlamaq bir qədər mürəkkəbləşəcək. Əlaqə birtərəfli olacaq. Belə diskomfort əlbəttə, var. Ayrı nə diskomfort?"

Adı siyahıda olan digər azərbaycanlı milyarder Fərhad Əhmədov da məsələyə münasibət bildirib. Virtualaz.org-un

RBC-yə istinadən verdiyi xəbərə görə, F.Əhmədov deyib ki, bu sanksiya siyahısı tamamilə siyasi karakter daşıyır. Fərhad Əhmədov əlavə edib ki, siyahı tələm-tələsik, hər hansı ciddi araşdırmalar aparılmadan tərtib edilib: "Siyahı Konqresin tələbi əsasında hazırlanıb və anti-Rusiya tədbirlərindən biridir. Məmurlar tərəfindən hazırlanıb. Onlar isə əllərinə birinci keçən "obyektiv" kriteriyaları götürüblər, internetdə qurdalanıblar və 20 dəqiqəyə siyahı hazırlayıblar. Tapşırıq yerinə yetirilib. Kapitolu təpəsindəki "daydaylar" qəzəblənmişlər deyə ora hansısa "Məxfi hissə" də əlavə ediblər. Lakin hələlik sanksiyalardan söhbət getmir. Bu, səthidir. Ancaq daha ciddi məqam da var. Rusiyaya, onun rəhbərliyinə və elitasına qarşı yönəlməmiş məqam".

F.Əhmədov hesab edir ki, Vaşinqtonun məqsədi Rusiya elitasının sıralarında parçalanma yaratmaqdır. Deməli, əsas istiqamət bunt qaldırmaq yox, elitayı parçalamaqdır: "Bununla qorxu hissi yaratmaq, qeyri-müəyyənlik formalaşdırmaq və yekunda ölkə rəhbərliyindən narazılıq yaratmaq istəyirlər. Ancaq doğrudanmı kimsə düşünə bilər ki, Vaşinqton qarşısında yaxşı görünmək naminə prezidentin administrasiyaya və hökumətə təyin etdiyi adamlar ona qarşı qəsdə əl ata bilərlər? Əlbəttə, yox".

Etibar SEYİDAĞA,
 "Yeni Müsavat"



bağlı da bunu söyləmək olar. Belə bir məqamda, dünyanın aparıcı dövlətlərinin liderləri ilə müqayisədə şəxsi keyfiyyətinə görə Putin qat-qat üstün və bacarıqlı görünür. Baxın ki, artıq bir müddətdir Amerika tərəfindən Rusiyaya sanksiyalar tətbiq olunur. Ancaq bütün bunların fonunda Putin Misir, Səudiyyə Ərəbistanı ilə əlaqələri qurur ki, həm investisiyaları ora gətirir, həm də qazanc götürə bilər. Ümumiyyətlə, təkcə Misir və Səudiyyə Ərəbistanı deyil, Yaxın Şərq ölkələrindən bu gün Rusiyaya qazanc götürə bilər. Ona görə də Rusiyaya qarşı nə qədər sanksiya tətbiq edilsə də, bu ölkə keçən dövr ərzində Yaxın Şərq üzrə həm geosiyasətini, həm də geoiqtisadiyyatını xeyli dərəcədə inkişaf etdirdi. Məhz bu səbəbdəndir ki, Putin tətbiq edilən sanksiyalar qarşısında dözümlü gətirib, Rusiyanı ayaqda saxlaya bildi".

Politoloq Putinin daha çox

tənqid olunan Ukrayna ilə bağlı siyasəti barəsində də danışdı. Onun sözlərinə görə, Putinin Ukrayna məsələsində fərqli addım atma şansı yox idi: "Putinin reytingini yüksəldən, onu güclü edən tərəf həm də budur ki, o, Qərbin bütün parametrlər üzrə Rusiyadan güclü olduğunu yaxşı dərk edir. Putin bu realıyı bilir və hərəketini də buna uyğun qurur. O, Ukraynaya hücum etməyəcəkdi. Çünki dediyim kimi, realıyı bilirdi. Sadəcə olaraq, Barak Obamanın dövründə Qərb Ukraynada yanlış siyasət apardı. Paradoks da olsa da deyim ki, Qərb Yanukoviçə dəstək versəydi, onun rəhbərliyi altında olan Ukrayna daha çox qərbperest olacaqdı. İndiki Ukraynadan Qərb də narazıdır, Avropa İttifaqı da, Dünya Bankı da Rusiyanın özü də. Baxın, bütün bu sadələşdirən faktorlar Putini rus xalqı arasında sevdiren əsas önəmli nüanslardır".

Əli RAİS,
 "Yeni Müsavat"

Putini rus xalqına sevdiren səbəblər...

Politoloq: "Rus xalqının elə bir dövrüdür ki, onlar çar axtarışındadırlar"

Rusiyada prezident seçkisi ərəfəsində hazırkı prezident Vladimir Putinin reytingi xalq arasında yüksək olaraq qalır. Dünyaya qarşı sərt siyasət aparan Putin rus xalqı tərəfindən sevilir. SSRİ dağıldıqdan sonra Rusiya Federasiyasının ikinci prezidenti olan Vladimir Putin bəzi ekspertlər hətta Rusiyanın xilaskarı kimi də qələmə verirlər. KQB-nin keçmiş zabiti olan Vladimir Putin ilk dəfə 2000-ci ilin mart ayında prezident seçilib. Həmin ərəfədə qarşısında duran əsas məqsəd hökuməti Boris Yeltsin hakimiyyətindən sonra düşdüüy xaosdan çıxarmaq idi. Ötən illər ərzində Rusiyaya Qərb tərəfindən edilən təzyiq və sanksiyalara baxmayaraq, Putin vəziyyəti ələ ala bildi. Bu gün də Rusiya dünyanın supergücləri sırasındadır.

Putini rus xalqına sevdiren səbəblər nədir?

Politoloq Mübariz Əhmədov hesab edir ki, rus xalqının çar axtarışında olması Putinin hakimiyyətə gəlişi ilə eyni vaxta düşdü. Politoloqun fikrincə, məhz bu səbəbdən Putinin reytingi yüksəldi: "Yeltsin dövrün-

dəki müəyyən mənada demokratiyadan sonra Putin fərqli formada siyasət qurdu. Putin hakimiyyətə gələndən sonra SSRİ dövründə yatızdırılmış, ancaq sonadək məhv edilməmiş imperiya hissi var idi. Rus xalqının daxilində sanki Çar dövrünün nostalgiyası yaşayırdı. SSRİ

Politoloq Putinin Qərbin Rusiyaya qarşı basqıları fonunda siyasi gedişləri barəsində də

Çar Rusiyasını hər zaman rüsvay edib, onun mənfi tərəflərindən danışdı. Ruslardan əlavə, digər xalqlara qarşı fərqli siyasətin aparılması və başqa bu kimi məsələlərin də hamısı rus xalqının içərisində olan imperiya qarşı nostalji hissini oyadı. İndi də rus xalqının elə bir dövrüdür ki, onlar çar axtarışındadırlar. Bu da Putinin gəlişi ilə eyni vaxta düşdü. Ona görə də Putinin reytingi çox yüksəkdir. Hesab edirəm ki, Putin mətbuatla çox gözəl manipulyasiya aparır və bu reytingini hələ uzun müddət, özünə lazım olduğu vaxta qədər saxlayacaq".

Politoloq Putinin Qərbin Rusiyaya qarşı basqıları fonunda siyasi gedişləri barəsində də

danışdı: "Xalqın arasında Putinin reytinginin yüksək olması əsasən yuxarıda sadələşdirilmiş faktorlarla bağlı idi. Ancaq digər tərəfdən, məsələyə siyasi müstəvidən də baxdıqda Putin doğrudan da çox bacarıqlı bir siyasətçidir. İş elə gətirib ki, məsələ, Fransada üç-dörd seçkidir ki, əxlaqi və digər baxımdan parametrlərə uyğun olan şəxs hakimiyyətə gəlməyib. Almaniyada da neçə ildir ki, hakimiyyətdə qadındır. Baxmayaraq ki, Angela Merkel bacarıqlıdır, ancaq istəməz qadının dövlət idarəetməsində imici bir başqadır. Amerikada isə vəziyyət hər kəsə bellidir. Görürük ki, orada keçirilən prezident seçkiləri ortaya kimi çıxardı. Böyük Britaniya ilə

Yanvarın 31-də Respublika Talassemiya Mərkəzində "Talassemiya ilə mübarizədə KİV-in rolu" mövzusunda konfrans keçirilib. Musavat.com bildirir ki, konfransda millət vəkili, nazirlər, dövlət qurumlarının nümayəndələri və jurnalistlər iştirak edib. Tədbiri giriş sözü ilə mərkəzin direktoru Valeh Hüseynov açdı. O bildirdi ki, Heydər Əliyev Fondunun dəstəyi və Talassemiya Mərkəzinin təşkilatçılığı ilə keçirilən konfransın əsas məqsədi kütləvi informasiya vasitələri ilə birgə talassemiyadan əziyyət çəkən insanların təhlükəsiz və keyfiyyətli qanla təminatı üçün könüllü donor xidmətinin inkişaf etdirilməsidir. Direktor həmçinin rəhbəri olduğu mərkəz tərəfindən görülmüş işlər barədə də məlumat verib. Qeyd edib ki, nikahdan əvvəl tibbi müayinələr aparılarsa da, ölkədə yenə də talassemiyalı xəstələr dünyaya gəlir:

"Səbəbi xüsusən cənub bölgəsində nikah yaşından əvvəl ailə qurulması və uşaqların dünyaya gəlməsidir. Talassemiya daşıyıcılarının ailə qurması səbəbinə görə xəstələrin sayında artım müşahidə edilirdi. Son illərdə dövlət tərəfindən qəbul olunan proqramlar əsasında nikaha daxil olan cütlüklərin yoxlanılması nəticəsində 2017-ci ildə talassemiya xəstələrinin doğulması sayında önəmli dərəcədə azalma müşahidə edilib. Qəbul olunan proqramlar qısa müddətdə öz nəticəsini vermir. Aralıq dənizi hövzəsi ölkələrinin təcrübəsinə dayanaraq deyə bilərik ki, bu cür problemlər aradan qaldırılması üçün regionda aparılan maariflənmə önəmlidir. Bu məsələdə önəmli hissə talassemiyanın uğurlu müalicəsi deyil, eyni zamanda profilaktik tədbirlərin həyata keçirilməsidir. Məqsədimiz talassemiyalı uşaqların doğulmasının azalmasına nail olmaqdır".

"Məqsədimiz talassemiyalı uşaqların doğulmasının azalmasına nail olmaqdır"

Valeh Hüseynov: "Nikahdan əvvəl tibbi müayinələr aparılarsa da, ölkədə talassemiyalı xəstələr dünyaya gəlir"



Tədbirdə millət vəkili Musa Quliyev də çıxış edib:

"Nikahdan əvvəl tibbi müayinələr aparılarsa da, xəstələrin sayında azalma müşahidə edilmir. Bunun da səbəbi bə-

zi bölgələrdə nikah yaşından əvvəl ailə qurulmasıdır. Həsab edirəm ki, Ailə, Qadın və Uşaq Problemləri üzrə Dövlət Komitəsi bu məsələdə həssaslıq göstərməli, region-

larda talassemiya xəstəliyi ilə doğulan uşaqların reystrini aparmalıdır. Bu qanun qəbul edilən ölkələrdə 20 il sonra talassemiya xəstələrinin sayı sifirə enib. Bizim də məqsədimiz bu cür göstərişə nail olmaqdır".

Heydər Əliyev Fondunun nümayəndəsi Soltan Məmmədov qeyd edib ki, fond tərəfindən talassemiya xəstəliyinin profilaktikası, müalicəsi ilə bağlı mühüm tədbirlər həyata keçirilir.

Qeyd edək ki, tədbirin keçirilməsində əsas məqsəd kütləvi informasiya vasitələri ilə birgə talassemiyadan əziyyət çəkən insanların təhlükəsiz və keyfiyyətli qanla təminatı üçün könüllü donor xidmətinin inkişaf etdirilməsi, həmçinin xəstəliyin yayılmasının qarşısının alınması üçün cəmiyyətin maarifləndirilməsidir. Tədbirin sonunda "Ən yaxşı jurnalist" adlı müsabiqə elan edilib. Müsabiqə çərçivəsində talassemiya ilə mübarizədə kompleks yanaşmanı təmin etmək məqsədilə cari il boyunca jurnalistlərin ən kreativ, inkişayönümlü, maarifləndirici layihələrinin icrası həyata keçiriləcək.

✉ XALİDƏ
✉ Musavat.com
✉ Fotolar müəllifindir



"İnsanları aldadan turizm şirkətləri məsuliyyətə cəlb olunacaq" - nazir

"Turizm fəaliyyəti üzrə lisenziyalar ləğv olunandan sonra bəzi dəllallar ortaya çıxıb".

"Report"un məlumatına görə, bunu mədəniyyət və turizm naziri Əbülfəz Qarayev deyib.

Nazir qeyd edib ki, həmin şəxslər insanları aldadırlar: "Onlar guya xidmət göstərirlər. Yalandan qiymətlər verirlər, yalandan nəqliyyat təşkil edirlər. Son nəticədə Azərbaycan turizminin səviyyəsi enir. Nəticədə biz itirik. Biz birləşib normal bir proqram üzərində öz potensialımızı ortaya qoya və bu məhsulu dünya miqyasına çıxara bilmirik. Bunu etsək, o dəllal və yalancılar acı nəticələrlə üzləşəcəklər".

Ə.Qarayev əlavə edib ki, hazırda "Turizm haqqında" yeni qanunun üzərində iş aparılır: "Bu qanun Azərbaycan turizminin keyfiyyətinin və imicinin qorunması baxımından çox əhəmiyyətli olacaq. Heç kəsə güzəştə gedilməyəcək. Əgər kimsə beş ulduzlu hotel əvəzinə iki ulduzlu hotelin xidmətlərini göstərsə, deməli, onlar barədə ölçülər götürüləcək. Əgər turist şirkətləri dəllallıqla məşğuldurlarsa, insanları aldadırlarsa, o şirkətlər məsuliyyətə cəlb olunacaq. Mən bu qanunun qəbul olunmasını səbirsizliklə gözləyirəm".

ne dərman satışı tənzimlənir. Bizim bu barədə bir səlahiyyətimiz yoxdur. Biz yalnız tövsiyə edə bilərik ki, online dərman vasitələrini almasınlar. Daha yaxşı olar ki, resept əsasında apteklərdən alsınlar. Azərbaycanın aptek şəbəkəsində olan dərmanlar laborator sınaqlardan keçirilir. Laborator keyfiyyəti nəzərə alınaraq qeydiyyatda düşür və apteklərdə satışa buraxılır. İnternetdə online olan dərmanların satışının tənzimlənməsi bizim səlahiyyətimizdə deyil. Azərbaycan daxilində fəaliyyət göstərən hansısa aptekin dərmanı online formada satması isə artıq kommersiya məsələsidir. Bu, artıq onların özlərinin təşkil etdiyi bir xidmətdir. Dərman aptekdə var və onun online satılması, evə çatdırılması bir xidmətdir. Bu dərmanların qeydiyyatının olub-olmaması isə ayrı bir mövzudur. Ümumiyyətlə isə bir daha qeyd edim ki, Azərbaycanda online dərman satışı tənzimlənmir və biz bu cür satılan dərmanların

keyfiyyətinə cavabdeh deyilik. Online satış çox vaxt resept əsasında həyata keçirilmir. Kimsə qohum, qonşunun məsləhəti ilə internet üzərindən dərman sifariş edərsə, heç kim deyə bilməz ki, bu dərman ona hansı səviyyədə təsir edəcək".

Tibb elmləri doktoru, professor Adil Qeybullanın anormal bir hal olduğunu bildirdi: "Ümumiyyətlə, dərmanların televiziya reklam olunub, xəstələrə satılması absurd bir şeydir. Bu, yalnız Azərbaycanda ola bilər. Əslində dərman maddəsi nə reklam oluna, nə də özbaşına satıla bilər. Dərman yalnız həkim resepti əsasında satılmalıdır. Dərmanların reklam edilməsi, internet üzərindən satılması tam anormal bir şeydir. Xarici ölkələrdən internet üzərindən online gətirilən dərman dərman dövriyyəsinə daxil olur".

✉ Günel MANAFLI,
"Yeni Musavat"

SOS: İnternet üzərindən satılan dərmanlar dərdirinizə dərd qata bilər

Liya Bayramova: "Qeyri-rəsmi yollarla ölkəyə daxil olan dərmanları yoxlaya bilmirik"

Esmira Ələkbərova: "Biz yalnız tövsiyə edə bilərik ki, online dərman vasitələrini almasınlar"

Adil Qeybullayev: "Dərmanların reklam edilməsi, internet üzərindən satılması tam anormal bir şeydir"

Bu gün müxtəlif internet saytlarında qurd əleyhinə, bəzi ağrıkəsici dərmanların reklamı gedir. Hansı ki, bu dərmanlar yalnız sifarişlə gətirilir. Çünki onlar Azərbaycanın aptek şəbəkəsində yer almır. Müxtəlif ölkələrin istehsalı adı ilə satılan bu dərmanların səhətimizə xeyir və zərəri isə sual altındadır.

Bir sıra ekspertlər bu cür dərmanların keyfiyyətinin ürekaçan olmadığını və online sifariş edilməklə ölkəyə gətirilən dərmanların Səhiyyə Nazirliyi tərəfindən heç bir yoxlamadan keçmədiyini bildirirlər. Bu dərmanlar ölkəmizə bir növ qaçaqmal kimi daxil olur.

Son vaxtlar neinki xaric-



den online dərman sifarişi, hətta ölkədaxili də online dərman sifariş etmək mümkündür. Onlayn dərman satışında resept əsasında təyin edilən dərmanlardan başqa, digərle-

bir xəstəliyə uyğun dərman adları yerləşdirilib. Ancaq unutmaq olmaz ki, xəstəlik eyni olsa da, hər kəsin orqanizmi fərqlidir. Həkim təyinatı olmadan online məsləhətlə bu dərmanlardan sifariş etmək sağlq durumunuzu daha da pisləşdirə bilər.

Qeyd edək ki, dərman sifarişiniz əgər çoxdursa, sizdən əlavə çatdırılma pulu alınır. Amma sifariş etdiyiniz dərmanların dəyəri 10 manata qədər və az olarsa, sizdən 5 manat çatdırılma haqqı alınacaq.

Maraqlıdır, xaricdən ölkəmizə online sifarişlə gətirilən dərmanlar yoxlamadan keçirmi? Səhiyyə Nazirliyinin mətbuat xidmətinin rəhbəri Liya Bayramova ölkəyə qeyri-qanuni yollarla gətirilən dərmanların heç bir yoxlamadan keçmədiyini bildirdi: "Ölkəyə gətirilən dərmanlar Səhiyyə Nazirliyi Analitik Ekspertiza Mərkəzinin laboratoriyalarında mütəq şəkildə yoxlanılır. Amma qeyri-rəsmi yollarla ölkəyə daxil olan dərmanları yoxlaya bilmirik".

Səhiyyə Nazirliyinin Dərmanların Analitik Ekspertiza Mərkəzinin İctimaiyyətlə əlaqələr üzrə mütəxəssisi Esmira Ələkbərova isə insanlara online dərman almamağı tövsiyə etdi: "Azərbaycanda onli-

Yanvarın son günlərində Ermənistan ordusundakı durum yenidən işğalçı ölkənin gündəmində əsas məsələ oldu. Seçki qabağı gərginliyini yaşayan Ermənistan hakimiyyəti bir tərəfdən Azərbaycanın qəfil sarsıdıcı zərbələr endirəcəyindən narahatdırsa, digər tərəfdən, yad ölkənin torpağı uğrunda övladlarını itirən vətəndaşların ayağa qalxacağından ehtiyatlanır.

Görünür, elə buna görədir ki, bir neçə gün əvvəl Ermənistanın işğal altında olan Qarabağda işğalçı ordunun komandir heyətinin toplantısı keçirildi. Toplantı iş-tirəcləri ilə Qarabağda qanunsuz birləşmənin komandiri general-leytenant Levon Mnatsakanyanın da görüşüdü bildirilir. Bu arada ordu.az Ermənistan ordusunun itkiləri barədə statistikanı açıqlayıb. 2018-ci il yanvarın 1-dən 31-nə kimi qeydə alınan itki, yaralı, özünəqəsd, güllələnmə və döyülmə faktı ilə bağlı hadisələr nəticəsində Ermənistan ordusunda 4 ölüm hadisəsi qeydə alınıb ki, onlardan 1-i təxribat, 1-i qəza, 1-intihar, 1-i isə dəm qazından boğulma nəticəsində baş verib. Düşmənin ordusunda bu ayın rəsmi və qeyri-rəsmi statistikasına əsasən, müxtəlif şəraitlərdə təxribat, döyülmə, güllələnmə, mina partlayışı və qəza hadisələrində ən azı 19 düşmənin hərbiçisi yaralanıb. Bununla yanaşı, 2 korrupsiya faktı da aşkarlanıb. Ancaq hesab olunur ki, bu, son göstərici deyil və itkilər daha böyükdür.

Ermənistan ordusunun ağır durumda olmasını erməni ekspertlər, həmçinin ordu ilə əlaqəsi olanlar da açıq etiraf edir. "Aprel həm hərbi rəhbərlik, həm də cəmiyyət üçün gözənilməz oldu. Biz hücumla hazır olmadığımızı görə daha çox müdafiəyə önəm veririk". Bu, Ermənistanda ilk kəşfiyyat-diversiya dəstəsini yaradan, hər-

bi ekspert Vova Vartanovun sözləridir. Vartanov 2017-ci ildən öncə Ermənistan ordusunun vəziyyətinin kifayət qədər ağır olduğunu etiraf edib. "O zaman bu barədə danışmırdıq ki, insanlar panikaya düşməsinlər. Ordu ölmüş bir orqanizmi xatırladırdı. Davamlı olaraq eyni vəziyyət idi. Heç bir inkişaf yox idi. İnkişafı yeni texniki vasitələrin tətbiq olunmasında təsəvvür edirdilər. Bu, çox böyük səhv idi. Ordunun inkişafı yeni texniki vasitə ilə olmur", - deyərək bildirdi. Vartanov sərhəddə geniş miqyaslı əməliyyatların yenidən bərpasının mümkünlüyünə dair suala bu şəkildə cavab verib: "Genişmiqyaslı döyüş əməliyyatları gözləmirəm".

Azərbaycan Silahlı Qüvvələrinin ehtiyatda olan polkovniki, hərbi ekspert Şair Ramaldanov "Yeni Müsavat"a açıqlamasında bildirdi ki, hərbi əməliyyatlara başlamaq Azərbaycanın hüququdur və burada hansısa əməliyyatı nümunə olaraq göstərməyə ehtiyac da yoxdur: "Təbii ki, Türkiyənin keçirdiyi əməliyyatları dəstəkləyirik. Türkiyə bilir ki, indi bu məsələnin qarşısını almağa, gələcəkdə böyük fəsadlara gətirib çıxaracaq. Həm nəzərətsiz sərhəddə istənilən təhdidlər ola bilər, həm də bir neçə dövlət maraqlıdır ki, Türkiyəyə qarşı kürdlərdən istifadə etsin. Qarabağ məsələsinə gəldikdə isə Azərbaycan bununla bağlı müəyyən öhdəlik



"Azərbaycan hər an hücumla keçib

öz torpaqlarını azad edə bilər" - hərbi ekspert

Ermənistan rəhbərliyi təşvişdə; işğalçı ölkənin komandanlığının Qarabağdakı müşavirəsi də narahatlıqdan xəbər verir; polkovnik Şair Ramaldanov: "Hərbi əməliyyatlar üçün məqam gözlənilir..."

götürüb. Söhbət problemin Minsk Qrupunun vasitəçiliyi ilə həlləndiyi gedir. Azərbaycan demək olar ki, öhdəliyi yerinə yetirir, həm atəşkəsin qorunmasını, həm də bu məsələnin sülh danışıqları ilə həllinə çalışır. Lakin Qarabağ münaqişəsinin həllinin uzadılması və status-kvonun qorunub-saxlanması böyük dövlətlərin marağındadır. Əgər Ermənistan kimi işğalçı dövlət Minsk Qrupunun üzvündən təkcə son illərdə güzəştli yollarla 300 milyonluq silah alırsa, Amerika kəşfiyyatı müxtəlif hərbi cihazları ora göndərsə, həmin o qurğular gətirilib təmas xəttində yerləşdirilsə, deməli, biz təkcə

Ermənistanla üz-üzə qalmamışıq. Biz hələ Fransadakı, ABŞ-dakı erməni diasporundan danışırıq".

Ancaq hərbi ekspert qeyd etdi ki, Azərbaycan artıq öz sözünü beynəlxalq arenada qəti şəkildə bildirib: "Belə ki, Azərbaycan bu məsələni sülh yolu ilə həll etmək istəyir, lakin nəticə olmayacağı halda, hərbi yola əl atmağa məcburdur. Buna görə də Azərbaycan ordusu müasir silahlarla təchiz olunur. Azərbaycan Respublikasının Ali Baş Komandanı çox yaxşı bir ifadə səsləndirdi ki, əgər Azərbaycanla Ermənistanı təkbətək buraxsalar, Azərbaycan Silahlı Qüvvələri qısa müd-

də Ermənistan adlanan tarixi ərazilərimizi də geri alar. Əslində bu, Ermənistanın havadarlarına xəbərdarlıq idi. Antiterror əməliyyatı və öz torpaqlarını azad etməsi Azərbaycan ordusunun müqəddəs borcudur. Bu, həm də nəsilərin qarşısında borcudur. Ancaq bu da acı reallıqdır ki, Azərbaycan torpaqlarının işğal altında qalmasında maraqlı olan qüvvələr çoxdur. Nə qədər ki, Azərbaycan öz torpaqlarını erməni işğalından hərbi yolla azad etməyib, digər yollarla buna nail olmaq çətin görünür. Azərbaycan dövlət başçısının sərt çıxışları olan kimi beynəlxalq qurumlar hərəkətə keçməyə başlayırlar, deyirlər

Türkiyə faktoru ilə bağlamazdım. Son günlər Ermənistan rəhbərliyi öz narahatlığını bir neçə dəfə ifadə edib. Deyirlər ki, Azərbaycan döyüşlərə başlasa, bizim əsgərlərimiz onun qarşısında dura biləcəkmi? Onlar narahatdır ki, Türkiyə hərbi əməliyyatları uğurla başa çatdırdıqdan sonra o bilsin ki, bu vəziyyətdən istifadə olunsun".

Ş.Ramaldanov onu da qeyd etdi ki, hazırda Türkiyə və Rusiya arasındakı münasibətlər də bizim xeyrimizə işləyir: "Ola bilsin ki, bu ərəfədə müəyyən bir şərait yaranar və Azərbaycan genişmiqyaslı hücumla keçərək öz torpaqlarını azad edə bilər".

Kreml Ermənistandan vaz keçəcəkmə?

Politoloq: "Qarabağ məsələsində mövqeyimiz o zaman güclənə bilər ki..."

ABŞ hökuməti, prezident seçkilərinə Moskvanın müdaxiləsi ilə bağlı Rusiyanın cəzalandırılmasını nəzərdə tutan sanksiyalar qanununa uyğun olaraq 114 rusiyalı siyasətçi və 96 oliqarxın adını əks etdirən siyahını açıqlayıb.

Bəzi müşahidəçilər hesab edir ki, ABŞ-Rusiya qarşılıqlı sanksiyalarına məruz qalması Kremlin əlaltı və forpostu olan Ermənistanın durumunu bir az da ağırlaşdıracaq. Bu, bir faktır ki, işğalçı Ermənistan tamamilə Rusiyanın himayəsinə sığınıb. Ancaq artıq ehtiyatları belə, tükenmək üzrə olan Rusiyanın yaxın perspektivdə İrəvana yardım əli uzatmağa nə maliyyəsi, nə də həvəsi qalmayıb. Hesab olunur ki, bu vəziyyət Azərbaycanın Qarabağla bağlı şansını artırma bilər.

Politoloq Şahin Cəfəli "Yeni Müsavat"a əvvəlcə bildirdi ki, Rusiyaya qarşı sanksiyalar həm qısamüddətli, həm də uzunmüddətli məqsədlər güdülməklə hazırlanıb və tətbiq edilib: "Qısamüddətli məqsəd odur ki, Rusiya özünün revanşist və revizionist siyasətindən vaz keçsin, Ukraynadan, Gürcüstandan geri çəkilsin, ABŞ-in global hegemonluğuna mane olmasın. Uzunmüddətli hədəf isə Rusiyaya iqtisadi və texnoloji baxımdan mümkün qədər zəiflətmək və onun beynəlxalq miqyasda ABŞ-a rəqib olmaq imkanlarını aradan qaldırmaqdır. Sanksiyaları hazırlayanlar axmaq deyil və birinci hədəfin Putin iqtidar dövründə gerçəkləşmə ehtimalının çox az olduğunu on-



lar da bilir. Bu isə o deməkdir ki, sanksiyalar qüvvədə qalacaq və Rusiyaya neqativ təsirini göstərməyə davam edəcək. Uzunmüddətli perspektivdə zəifləmiş, güc itirmiş Rusiyanın əvvəl-axır siyasətini dəyişmək zorunda qalacağı təxmin edilir".

Politoloqun sözlərinə görə, Qarabağ məsələsində mövqeyimiz o zaman güclənə bilər ki, Rusiyanın siyasətində dəyişiklik baş versin: "Bu dəyişiklik iki halda

gerçəkləşə bilər: birincisi, Azərbaycan Rusiya ilə ikitərəfli münasibətlər kontekstində müəyyən siyasət qərarları qəbul edərək Moskvanın mövqeyini dəyişməyə nail olur. Bu barədə daha öncə dəfələrlə danışmışıq. Söhbət Azərbaycanın postsovet məkanında Rusiyanın liderliyi ilə qurulmuş inteqrasiya layihələrində iştirak qərarı verməsindən gedir. Yeni SSRİ dövründə olduğu kimi, biz Ermənistanla eyni siyasəti, iqtisadi

məkanda yer alıq, onunla mütəfiq oluruq və beləliklə, hər iki ölkə Moskvanın patronajlığı altında yaşamağa razılaşıb, nəticədə münaqişə öz-özünüdə mahiyyətini itirir. Azərbaycan tərəfi indiyədək buna gəlməyib və belə görünür ki, ölkə müstəqilliyinin və suverenliyinin məhdudlaşması anlamına gələn addımları bundan sonra da atmaq niyyətində deyil. İkinci halda, bölgəmizdə dəyişiklik o vaxt baş verər ki, Rusiya neo-imperialist iddialarından vaz keçsin və postsovet məkanını nəzarət altında saxlamağı özünün həyati marağı kimi görməsin. Bu da öz növbəsində 2 halda gerçəkləşə bilər: Moskvada imperialist ambisiyaları olmayan və əsas diqqətini ölkə daxilindəki problemlərin həllinə yönəldən normal bir hökumətin qurulması və yaxud Qərbin sanksiyaları nəticəsində Rusiyanın ciddi şəkildə zəifləyərək öz mövqələrini itirməsi. Təəssüf ki, bu gün Kreml postsovet məkanı ölkələrinin nəzarətdən çıxmasını və onların Qərblə dərin siyasi-iqtisadi əməkdaşlığa gətirməsini Rusiya üçün ağır milli təhlükəsizlik problemi sayır. Ermənistanla mütəfiqliyin son illər daha da dərinləşdirilməsinin təməlinə məhz bu qorxu dayanır".

Məlumat verdiyimiz kimi, yanvarın 29-da "Azərbaycan Respublikası regionlarının 2014-2018-ci illərdə sosial-iqtisadi inkişafı Dövlət Proqramı"nın icrasının dördüncü ilinin yekunlarına həsr olunan konfrans keçirilib. Konfransda çıxış edən prezident İlham Əliyev bildirib ki, ildə 160 milyon dollar vəsait siqaret alınması üçün ölkədən xaricə gedir: "Həm insanlar zəhərlənir, həm də pul gedir. Ona görə bu məsələyə çox ciddi baxmaq lazımdır. Əminəm ki, indi qəbul edilmiş qanun siqaret çəkənlər üçün əlbəttə, yeni bir tövsiyə olacaq ki, camaat bu pis vərdəşdən əl çəksin. Bilirsiniz, bu, xəstəlikdir, bədbəxtlikdir, çox pis vərdəşdir. Bunun insan orqanizminə heç bir xeyri yoxdur, ziyandan başqa. Xaricə 160 milyon dollar gedir. İndi biz siqaret fabriki tikirik ki, xaricdən asılılıq azalsın. Ancaq xaricdən asılılığın azalmasında ən yaxşı hal o olar ki, Azərbaycanda siqareti az çəksinlər".

Onu da qeyd edək ki, dünyada ən çox siqaret Çində çəkilir: ildə adambaşına 4124 ədəd siqaret. Bu, gündə 11-12 siqaret deməkdir. Ümumdünya Səhiyyə Təşkilatının son məlumatına görə, Azərbaycanda adambaşına bir ildə 2114,33 ədəd siqaret çəkilir. Bu isə günə 6-7 siqaret deməkdir. Bu göstərici ilə Azərbaycan dünyada 13-cü yerdədir.

Qvineya dünyada ən az siqaret çəkən ölkədir. Burada adambaşına ildə cəmi 15 siqaret düşür.

ÜST-nin məlumatına görə, hər il dünyada siqaretdən 5,4 milyon nəfər həyatını itirir. Hesab olunur ki, 2030-cu ilədək bu rəqəm 8 milyona yüksələcək. Dünyada siqaret əleyhinə çoxsaylı qanunlar, konvensiyalar qəbul olunub. Əksər ölkələrdə siqaret çəkilməsinə, siqaretin təbliğatını bu və ya başqa formada əngəlləyən qanunlar, qaydalar tətbiq edilir.

Dünya liderlərinin bir çoxu siqaret əleyhinə təbliğatın aktiv dəstəkçisi olsalar da, onlar arasında bütün məmullarının istifadəçisi olanlar da az olmayıb.

Müasir dünyada ABŞ-ın sabiq prezidenti Barak Obama siqaret çəkib. O, hətta birinci dəfə seçildə Ağ Evdə siqaret çəkilməsi ənənəsinə sadıq olacağını bəyan etsə də, 2011-ci ilədək buna nail ola bilməmişdi.

Hazırda siqaret çəkən liderlər arasında Çexiya prezidenti Miloş Zemanın adı öndə gəlir.

İspaniyanın baş naziri Mariano Raho da bu zərərli vərdəşə aludədir - kuba siqaretlərini daim yanında gəzdirir. Hətta ölkənin səhiyyə nazirinin təkidli çağırışlarına rəğmən, bu vərdəşindən əl çəkmək niyyətində deyil.

Rusiyanın xarici işlər naziri Sergey Lavrov siqaret çəkən siyasətlərdən biridir. Onu jurnalistlər daim tədbirlərdən sonra

Dünya liderlərinin siqaret havası

Kim aktiv istifadəçisi, kim isə aktiv əleyhidarı



siqaret çəkən görürlər.

Avropa Birliyi daxilində siqaret əleyhinə tədbirlər getdikcə sərtləşdirilir. 2020-ci ildə Birlik ölkələrində etirəndi-



rici siqaretlərin istehsalını qadağan edən qanun qüvvəyə minməlidir. Bir sıra birlik ölkələri bu qanuna ciddi etiraz edirlər. Polşa ilə Rumıniya isə



artıq üzv ölkələrə etirli siqaretlərlə bağlı müstəqillik verilməsi iddiası ilə məhkəməyə müraciət ediblər. Bundan əlavə, birlik daxilində siqaret-

lərin cəlbədiciləşdirilmiş qutularında satılması da qadağan edilib.

Onu da qeyd edək ki, tarixdə iz qoymuş çoxsaylı liderlərin bütün məmullarından istifadə etdikləri məlumdur. Bunlar arasında Çin Xalq Respublikasının yaradıcısı Mao Tsezedun, Böyük Britaniyanın baş naziri Uinston Çörçill, SSRİ diktatoru İosif Stalin, Kuba lideri Fidel Kastro, Türkiyə Cümhuriyyətinin qurucusu Mustafa Kamal Atatürk, Azərbaycanın sabiq prezidenti Əbülfəz Elçibəy var.

Hazırda siqarete qarşı aktiv mübarizə aparan ölkələr arasında Avropa Birliyindən əlavə, Türkiyə, Rusiya, Azərbaycan da var. Hər üç ölkədə son illərdə siqaretin reklamı, təbliğatı və çəkilməsinə məhdudiyətləri nəzərdə tutan qanunlar qəbul edilib.

Rusiya prezidenti Vladimir Putin hətta ötən il Çexiya prezidenti Miloş Zemanla Rusiya xarici işlər naziri Sergey Lavrova publika qarşısında dediyi "Siqareti tərgitmək lazımdır" sözləri ilə diqqətə gəlmişdi.

□ Dünya SAKIT "Yeni Müsavat"

Bakının işıqlandırılmayan yolları piyadaların həyatını qaraldır

Ekspert: "Gecə piyadaların vurulmasının əsas səbəbi küçə və prospektlərin işıqlandırılmaması ilə bağlıdır"

Son günlər piyada ölümləri ilə nəticələnən yol qəzalarının sayı artıb. Ekspertlər bildirirlər ki, burada əsas səbəblər sırasında avtomobilin yüksək sürətlə idarə edilməsi, piyadaların yol hərəkəti qaydalarını pozaraq piyada keçidlərindən istifadə etməməsi və gecələr avtomobil yollarının işıqlandırılmamasıdır.

Ekspertlərin fikrincə, xüsusilə sonuncu faktor əksər qəzalar üçün zəmin rolunu oynayır. Çünki gecə saatlarında öz avtomobilində qaranlıq küçə ilə hərəkət edən sürücü qarşısına qəfil çıxan və yaxud da yolun kənarı ilə gedən qara geyimli piyadaları görmür. Nəticədə isə faciəvi qəza baş verir.

Eyni zamanda problemlərdən biri də Azərbaycanda piyada keçidlərinin hələ də sovet dövründəki standartlara uyğun formada hazırlanmasıdır. Halbuki Avropanın bir çox ölkələrində piyada vurulması hallarını önlemək üçün keçidlərdə, işıqlıqda yeni texnologiyalardan istifadə edib, lazer işıqları vasitəsilə süni sədd yaradırlar. Bundan əlavə, dünya ölkələrində yolda olan piyada zolaqlarının çəkilişində də artıq dəyişiklik edilir. Belə ki, bu zolaqlar düzbucaqlı formasında deyil, sanki yolun ortasında olan daş manee görünüşündə

çəkilir. Nəticədə isə avtomobil sürücüsü psixoloji olaraq "daş sədd"ə çırpılmamaq üçün əyləci basır.

"Yeni Müsavat" a danışan nəqliyyat üzrə ekspert İqar Hüseynov bildirib ki, heçqədən də yolların işıqlandırılması ilə bağlı problem ciddidir:

"Ölkədə belə bir təşəbbüs göstərmək istəyirlər ki, vətəndaşların müəyyən qisminə işıq qaytaran geyimlər geyindirsinlər. Qəbul edə bilməyəcəm ki, piyadaların gecə saatlarında vurulması halları daha çox müşahidə edilir, nəinki günün birinci saatında. Bunun da səbəbləri var. Çünki gündüz vaxtı şəhər küçələrində sıxlıq olur. Belə halda isə sürət həddini yüksəltmək sürücülər üçün mümkün olur. Avtoxuliqanlar, qayda pozmaq niyyətində olan gənclərimiz daha çox öz isteklərini gecə vaxtı gerçəkləşdirirlər. Nəticə etibarilə statistika-dan da görünür ki, piyadaların



vurulma halları daha çox gecələr baş verir. Eyni zamanda gecə vaxtı sürücünün cinayətdən yayınması halları da rahat olur. Çünki qaranlıqda nömrə nişanlarının görünməsi məsələsi də problem yaradır. Azərbaycanda rayon, şəhər mərkəzlərində işıqlandırma problemi hər zaman olub. Ancaq nəzərə almaq lazımdır ki, rayonlarda demək olar ki, avtomobil sayı Ba-

ki ilə müqayisədə xeyli azdır. Buna görə də piyada vurulması halları daha çox böyük şəhərlərdə baş verir. Bu statistikada Bakı birinci yerdədir. Gecə piyadaların vurulmasının əsas səbəbi prospektlərin işıqlandırılmaması ilə bağlıdır. Məsələ burasındadır ki, şəhərsalma zamanı Bakı şəhərinə kifayət qədər ciddi sayda işıq dirəkləri getirildi. Bu gün də Bakı

şəhərinin küçələrində demək olar ki, kifayət qədər işıq dirəyi var. Ancaq onların əksəriyyəti istifadə olunmur. Bilinmir elektrik enerjisinə qənaət edirlər, yoxsa ortada elektrik borcu məsələsi var. Əksər vaxtlarda gecə saatlarında prospektlərdə işıqlar ya yarımqıq yanır, ya da ümumiyyətlə, yandırılmır. Elə prospekt də var ki, orada işıq dirəkləri düzgün yerləşdirilməyib. Təhlil aparanda görürsən ki, işıqlandırma zəifdir. Yəni problem buradan başlayır".

Ekspert bildirib ki, avtomobillərdə uzağa istiqamətlənmiş işıqların istifadəsinə icazə verilməməsi də problem yaradır:

"Qanunla bu işıqların yandırılması yasaqdır. Yalnız nəqliyyat vasitəsinə yaxın məsafəni işıqlandırmağa icazə verilir. Belə olduqda sürücü 5-10 metr irəlindən sonra piyadaları görə bilmir. Uzaq məsafədən işıqlandırmaya ona görə icazə verilmir ki, qarşı-qarşıya gələn sürücülər bir-birlərinin yolu görməsinə maneə yaratmasınlar. Yaxşı, belədirsə o zaman prospektlərdə işıqlanma normal olmalıdır axı. Çox vaxtı bəzi hallarda baxırsan ki, piyada da sərxoş vəziyyətdə yolun istənilən yerindən qarşı tərəfə keçir. Sürücü də görmür, qəza baş verir. Ümumilikdə, yenə də bütün problemlərinin kökündə işıqlandırmanın zəif olması durur. Bundan əlavə, yola çəkilən piyada keçidi işarələrində də nöqsanlar var. Əsərlində bu zebra çəkiliş zamanı fosfor tərkibli xüsusi rənglərdən istifadə olunmalıdır. Ancaq Azərbaycanda adi rənglərdən istifadə edilir və bu, hər beş-altı aydan bir silinir. Bunun da mahiyyətində korruptsiya dayanır. Fosforlu, qalın vurulan rənglər bəhə olsa da illərlə yolda qalır. Tərkibi elədir ki, onu qar, yağış yuya bilmir. Yol infrastrukturunu təşkil edən orqanlar isə ucuz rənglərdən istifadə edirlər və bir ildə 3-4 dəfə eyni şey üçün büdcədən pul silirlər. Bu rənglərdə ona görə fosfordan istifadə edilməlidir ki, gecə işıqlanma təmin olunsun. İstənilən halda şəhərsalma zamanı işıqlandırmanın düzgün təmin etsələr piyada vurulmalarının sayı azalar. Bəzi mərkəzi prospektlərimizdə hər şey normaldır. Ancaq kənar yollarda belə deyil. Məsələ qoyurlar ki, insanlar xüsusi paltar geyinsin. Yaxşı, kimə deyə bilərəm ki, get işığı əks etdirən filan paltarı geyin. Doğrudur, mağazalarda bu kimi geyimlər satılır. Ancaq insanlar kütəvi şəkildə bu geyimləri almırlar. Ona görə də vətəndaşa nəyisə məcbur da etmək olmaz. Bundan başqa da bu, geriyyətdir. 21-ci əsrdə yaşayırıq və şəhərimizin işıqlandırılması düzgün qursa, bu kimi məsələlərə də gerek qalmaz. Amerikada nəqliyyat təhlükəsizliyi ilə bağlı təlimdə olduğumuz zaman orada xüsusi bir şirkətin olduğunu öyrəndik. Bu şirkət məktəblərə xüsusi fosfor nişan verir ki, çantalarına vursunlar, qaranlıqda yolu keçəndə sürücülər onları görsün. İndi biz bütün ölkədə vətəndaşları bu kimi nişanla təmin etmək imkanında deyilik. Bəlkə də bunun maliyyəsi elə şəhəri işıqlandırmadan bəhə başa gələr. Problem dərinidir. Şəhərin işıqlanma infrastrukturunu yeniləməlidir. Şəhər icra hakimiyyətləri ona görə də vətəndaşların önündə birmənalı şəkildə məsuliyyət daşıyırlar".

□ Əli RAİS

Babasının yaraladığı II qrup əlil məhkəmə qərarlarından narazıdır

Bakı şəhəri, Xəzər rayonu, Qala kənd sakini 2-ci dərəcəli əlil Rəhimov Böyükağa İsa oğlu redaksiyamıza gələrək şikayətlənib. B.Rəhimov başına gələnləri bu cür izah edib:

"1995-ci ildə babam Əliağa Salmanov məni və qardaşımı evimizdən sıxışdırıb çıxarmaq istəyirdi. Məni öldürmək məqsədi ilə həmin ilin oktyabr ayında ov tufəngi ilə mənə atəş açaraq yaraladı. Xəstəxanada sağ qaldığımı gören dayım Ağahüseyn Salmanov huşum özümə gələndən sonra məni dilə tutub bir neçə ağ kağıza qol çəkdi. Həmin ilin noyabr ayında keçirilən məhkəmədə babam CM-in 95-ci maddəsi ilə (ehtiyatsızlıq üzündən bədən xəsarət yetirmə) müttəhimlər kürsündən azad edilmişdi. Buna görə dəfələrlə əlaqədar təşkilatlara müraciət etdim. Həmin ərəfədə üzərimdə dörd dəfə cərrahiyyə əməliyyatı aparılıb.

Nəhayət ki, uzun sürən şikayətlərimdən sonra yenidən məhkəmə prosesi keçirildi. Bu dəfə hakim qərar çıxartdı ki, babam Ə.Salmanov müalicə xərclərini tamamilə ödəməlidir.

2005-ci ildə işə keçirilən məhkəmə prosesində qərar çıxarıldı ki, dəymiş ziyana görə ev mənə verilməlidir. Lakin sonradan - 2013-cü ilin 5 sentyabrında və 2014-cü ilin 9 iyul tarixində Ali Məhkəmənin keçirdiyi prosesdə həmin qərar nəzərə alınmadı. Məhkəmə hakimi məni verən evi cavabdeh Salmanov tərəfindən dələduzluq yolu ilə ələ keçirilməsinə göz yumub.

Aidiyyəti orqanlardan xahiş edə bilmədim ki, 23 ildir ki, yarımcıan yaşadığımı nəzərə alaraq, əlilliyimin aradan qaldırılmasına köməklik göstərsin, məhkəmə tərəfindən mənə verilmiş evə kupça verilməsi təmin edilsin".

Məsələ ilə bağlı adıçəkilən şəxslərin və ya qurumların da mövqeyini dərc etməyə hazırıq.

□ Xalidə GƏRAY
Musavat.com

Gəncədə polisə atəş açıldı

Gəncə şəhərində polis əməkdaşına odlu silahdan atəş açılıb. "Report"un Qərb bürosunun məlumatına görə, gecə saatlarında hələ ki şəxsiyyəti bilinməyən şəxs tərəfindən polis əməkdaşına odlu silahdan atəş açılıb. Polis əməkdaşı ayağından güllə yarası alıb və xəstəxanaya yerləşdirilib. Vəziyyətinin qənaətbəxş olduğu bildirilir.

Faktla bağlı Gəncə Şəhər Prokurorluğunda cinayət işi başlanılıb, araşdırma aparılır.

Ziya Məmmədovun qohumunun pulunu mənimsəyəne 6 il yarım həbs cəzası

Sabiq nəqliyyat naziri Ziya Məmmədovun qohumuna qarşı külli miqdarda dələduzluq etməkdə təqsirləndirilən şəxsə hökm oxunub.

Musavat.com xəbər verir ki, Bakı Ağır Cinayətlər Məhkəməsində mənimsəmədə təqsirləndirilən Sənən Cəfərovun cinayət işi üzrə məhkəmə iclası başa çatıb.

Hakim Əfqan Hacıyevin sədrliyi ilə keçirilən məhkəmə iclasında hökm oxunub. Hökmə əsasən S.Cəfərov 6 il 6 ay müddətinə azadlıqdan məhrum edilib.

Sənən Cəfərov 30 nömrəli marşrut xəttinə nəzarət edib. Məlumatla görə, S.Cəfərov marşrut xəttinə nəzarət edən "M-Trans" MMC şirkətinin qeyri-rəsmi sahibi olan Rövşən Məmmədovun külli miqdarda pulunu mənimsəyib. Rövşən Məmmədov Ziya Məmmədovun yaxın qohumudur.

R.Məmmədov Sənən Cəfərovun gələn gəlirləri mənimsədiyindən şübhələnərək hüquq-mühafizə orqanlarına müraciət etmişdi.

Hətta 30 nömrəli marşrut xəttində çalışan 57 sürücü əmək haqqının verilməməsi ilə bağlı aksiya keçirmişdi.

Bundan sonra Sənən Cəfərov Cinayət Məcəlləsinin 179.3.2-ci (mənimsəmə; külli miqdarda törədildikdə) maddəsi ilə ittiham edilib. Məmmənsənən məbləğin 100 min manatdan çox olduğu bildirilir.

□ İ.MURADOV

Bakının mərkəzində, eləcə də ətraflarda, qəsəbələrdə yerləşən köhnə binaların blokları illərdir ki, qaranlıq qorq olub. Bina girişləri işıqlandırılmadığı üçün gecə saatlarında sakinlər mənzillərinə qalxmaqda çətinlik çəkirlər. Həmçinin blokların qapı və pəncərələri də bərhad vəziyyətdədir.

Bu barədə "Yeni Müsavat" a müraciət edən 1-ci mikrorayonda yaşayan sakinlər bildiriblər ki, ərazidə heç bir binanın blokunda işıq yoxdur. Onların sözlərinə görə, pilləkənlərin də köhnə olması səbəbindən bir neçə dəfə qaranlıqda mənzilə qalxmağa cəhd edən sakinlər yığılıb xəsarət alıblar.

Maraqlıdır ki, Bakıda bloklarda işıq problemi bir neçə ildir ki, davam edir. Söhbət köhnə binalardan gedir. Hansı ki, həmin binalarda nəzarətçi yoxdur və bütün işlərə elə sakinlərin özləri nəzarət etmək məcburiyyətindədirlər. Təkcə 1-ci mikrorayon deyil, Yasamal, Binəqənd cəhd edən sakinlər yığılıb xəsarət alıblar.

Köhnə binalar niyə baxımsızdır - MİS-lər pul yığır, amma...

Binaların qaranlıq bloklarında əziyyət çəkən sakinlər "JEK"-lərin fəaliyyətindən narazıdırlar...



Sakinlərin sözlərinə görə, mənzil istismar sahəsinin işçiləri onlara bildirirlər ki, hər kəs öz qapısının ağzına işıq çəksin. Sakinlər həmçinin qeyd edirlər ki, MİS əməkdaşları günahı bina sakinlərinin üzərinə yıxırlar. Bildirirlər ki, onların çəkdiyi elektrik xətti, patronlarını oğurları da öz vəsaitləri hesabına düzəltməlidir. Bunun səbəbi kimi göstərilir ki, kənar şəxslər bina girişlərindən tualet əvəzi istifadə edirlərmiş. Ona görə də bir neçə qonşu məcbur qalıb, bina girişlərinə kodlu qapı qoyublar.

Sakinlərin sözlərinə görə, 1-ci mikrorayonda bütün bina girişlərinə qoyulan dəmir qapıları da öz vəsaitləri hesabına düzəltməlidir. Bunun səbəbi kimi göstərilir ki, kənar şəxslər bina girişlərindən tualet əvəzi istifadə edirlərmiş. Ona görə də bir neçə qonşu məcbur qalıb, bina girişlərinə kodlu qapı qoyublar.

Məsələ ilə bağlı "Yeni Müsavat" a danışan "Azərişiq" ASC mətbuat xidmətinin rəhbəri Tanrıverdi Mustafayev bildirib ki, şəhər, küçə işıqlandırmalarına rayon icra hakimiyyətinin balansında olan mənzil istismar sahəsi baxır:

"Ancaq onlar da bunu etməyəndə abonent istədiyi zaman bizə müraciət edir, biz də sayğacdandan onlar üçün xətt ayırırıq və bloku işıqlandıra bilərlər. Ümumilikdə isə dediyim kimi, qanuna görə bu işlərə MİS baxır".

İqtisadçı Natiq Cəfərli bildirdi ki, dünyanın hər yerində bu məsələləri sakinlər tərəfindən seçilmiş mənzil komitələri həll edirlər:

"Ancaq əsasən bu məsələlər bələdiyyələrlə birlikdə həll olunur. Azərbaycanda isə bələdiyyə institutu yox kimi bir şeydir. Ciddi bir təsir və idarəetmə mexanizmləri yaratmayıblar.

lənin çox ciddi şəkildə həllinə yardımçı ola bilər".

Ekspert onu da qeyd edib ki, yeni binalarda da sistem mükəmməl deyil:

"Ancaq ən azından bəzi məsələlərdə kooperativin səhələri kömək edirlər. Ancaq bu binalarda da aylıq haqları bəzən baha olur və sakinlər bundan da şikayətlənirlər. Lakin problemlər köhnə binalarda olduğu kimi deyil. Qanunverçiliklə MİS-lər hazırda ləğv edilmiş prosesindədir. Ancaq bu proses də sona çatdırılmayıb. Eyni zamanda bilinmir ki, bundan

sonra MİS-lərin yerinə hansı sistem gələcək. Ona görə də sahədə problemlər davam etməkdədir. Əslində MİS-lərin sovet dönməndən qalma idarəetmə forması olduğunu və ciddi bir quruma çevrilə bilməməsi artıq hər kəsə aydındır. Rəsmilər də bu barədə danışılar. Ona görə də MİS-lərdən tamamilə imtina edilməsi və normal, müasir standartlara cavab verən idarəetmə formasına keçilməsinin zamanı çoxdan çatıb".

□ Əli RAIS
"Yeni Müsavat"

Bakıda narkotik satmaq istəyən keçmiş məhkum həbs olundu

Bakıda keçmiş məhkumdan "Ramana qalası"nın yaxınlığında satmaq üçün gizlətdiyi 2 kiloqramdan artıq heroin aşkar edilərək götürülüb.



Bu barədə musavat.com-a DİN-in mətbuat xidmətindən məlumat verilib.

Sabunçu Rayon Polis İdarəsinin 12-ci Polis Bölməsi əməkdaşlarının keçirdikləri əməliyyat tədbirləri nəticəsində narkotik vasitələrin qanunsuz dövriyyəsində və alqı-satqısında şübhəli bilinən şəxs saxlanılıb.

Keçirilən əməliyyat nəticəsində Ramana qəsəbə sakini, əvvəllər məhkum olunmuş Əli Həmidov tutularaq polis bölməsinə gətirilib. Hal şahidlərinin iştirakı ilə onun üzərinə baxış keçirilən zaman 1 bükümdə çəkisi 0,818 qram narkotik vasitə heroin aşkar olunaraq götürülüb.

Əməliyyat tədbirlərinin davamı olaraq Ə.Həmidovda əlavə narkotik maddənin olduğu müəyyən edilib. İfadəsində saxlanılan şəxs "Ramana qalası" adı ilə tanınan ərazinin yaxınlığında ona məxsus gizlətdiyi külli miqdarda narkotik vasitənin yerini polis əməkdaşlarına göstərib. Həmin ünvana baxış keçirilən zaman 2 kiloqramdan artıq heroin aşkar edilərək götürülüb.

Saxlanılan şəxs narkotik vasitəni əvvəllər tanımadığı Tehran adlı İran vətəndaşından satmaq məqsədi ilə 7000 manata aldığı bildirib. Ə.Həmidov heroinə görə əvvəlcə həmin şəxsə 1000 manat ödəyib və qalan pulu narkotik vasitəni satandan sonra verəcəyini bildirib.

Faktla bağlı Cinayət Məcəlləsinin müvafiq maddəsi ilə cinayət işi başlanılıb. Narkotik maddənin mənbəyinin müəyyən edilməsi istiqamətində zəruri istintaq hərəkətləri, eləcə də əməliyyat-axtarış tədbirləri davam etdirilir.

Summativ qiymətləndirmədə dəyişikliklərin sədilməsi barədə sənədin təhsil mütəxəssisləri ilə müzakirəsi davam edir. Qeyd edək ki, summativ qiymətləndirmə təhsilin hər hansı mərhələsində (tədris vahidinin, yarımilin və ilin sonunda) şagirdlərin əldə etdikləri nailiyyətlərin qiymətləndirəsidir. Summativ qiymətləndirmə əsasında şagirdlərin illik qiymətləri formalaşır. Təhsil Nazirliyinin mətbuata verdiyi açıqlamaya görə, 1-ci siniflərdə summativ qiymətləndirilmə, ümumiyyətlə, ləğv edilə bilər. Sənədə əsasən, birinci siniflərdə summativ qiymətləndirmənin, 2-ci və 4-cü siniflərdə isə böyük summativ qiymətləndirmənin ləğv olunması, yalnız kiçik summativlərin saxlanılması təklif olunur. 5-9-cu siniflərdə bütün fənlər üzrə kiçik summativlərin, yalnız buraxılış imtahanlarına daxil olan fənlər üzrə böyük summativlərin aparılması təklif edilir.

Lisey, gimnaziya, məktəb-liseylərdə Pedaqoji Şuranın qərarına əsasən müxtəlif siniflərdə ayrı-ayrı fənlər üzrə böyük summativlər keçirilə bilər. 10-11-ci təmayül siniflərdə təmayül fənlər üzrə böyük summativ qiymətləndirmənin keçirilməsi təklif olunur: "Hələlik bunlar təklif şəklində müzakirədedir. Layihə təsdiq olunacağı halda o, 2018-2019-cu tədris ilində tətbiq ediləcəkdir".

Ancaq bir sıra mütəxəssislər bunun ləğvini düzgün hesab etmədiyini bildirsə də, bəzi mütəxəssislər bu üsuldə səhv olduğunu və onların düzəldilməyə ehtiyac olduğunu düşünür.

Azad Müəllimlər Cəmiyyətinin sədri, təhsil eksperti Mələhət Mürşüdlü bildirdi ki, yeni islahatlara keçidə müəllimləri mütəxəssislərlə hazırlamaq lazımdır: "Summativ qiymətləndirmədə problemlər var idi. Bilirsiniz ki, bizim ümumi orta təhsil məktəbləri 2007-ci ildən kurikulum proqramı ilə işləyir. Bu günə qədər olan summativ qiymətləndirmə yazı-pozu işlərinə çox yol açırdı. Eyni zamanda da şagirdin bilik və bacarıqlarının qiymətləndirilməsi obyektivliyi pozulurdu. Bu, qiymətləndir-

Şagirdlərin qiymətləndirməsində dəyişiklikliyə reaksiyalar

Mələhət Mürşüdlü: "Yeni islahatlara keçidə müəllimləri mütəxəssislərlə hazırlamaq lazımdır"

Kamran Əsədov: "Summativlər zamanı tərtib edilmiş test tapşırıqları kurikulum standartlarına və dövlətin tələblərinə cavab vermir"



mənin özündən gələn bir problem idi. Ona görə də burada sadələşdirilməyə, islahat aparılmağa ehtiyac var idi. Hazırda bu müzakirələr gedir. Sözsüz ki, 1-ci sinifdən şagirdə 4-5 qiymətinin qoyulması düzgün deyil. Ətrafımıza baxsaq heç bir təhsil sisteminə bu məsələlərin olmadığını görürük. Düşünürəm ki, indi aparılması gözlənilən islahatlar orta

məktəblərdə mövcud olan formalizmi aradan qaldıracaq. Daha real şəkildə summativ qiymətləndirmə aparılmasına imkan yaradacaq. Burada təkə kurikulum işi yox, həm də şagirdlərin həyatda bacarıqları da qiymətləndirilməlidir. Fikrimcə, bu sənəd bir çox problemləri aradan qaldırmağa xidmət edəcək".

M.Mürşüdlü 100 ballıq qiymətləndirmə sistemində keçidin artıq zamanı gəldiyini və bunun olduqca vacib olduğunu da bildirdi: "100 ballıq qiymətləndirmə sistemində yuxarıda sadaladığımız problemlər yoxdur. Təbii ki, yekun qiymətləndirmə uşaqlar yorulsa da, yorulmasa da olmalıdır. Biz hamımız bu prosesdən keçmişik. Ancaq burada pilləli qiymətləndirmə var. Ona görə də bu hesabatlardan hazırlanmasında, sənədlərin doldurulmasında formalizmə gedir. Faydalı, praktiki iş qalır bir kənar, adamlar yalnız o sənədi, bu sənədi doldurmaqla məşğul olur. Çox müəllim heç bunu bacarmırdı. Düşünürəm ki, yeni islahatlara keçidə müəllimləri mütəxəssislərlə hazırlamaq lazımdır. Xüsusən də universitetlərdən gələn müəllim işləyən məzunları. Onlar qiymətləndirmədə çox əziyyət çəkir".

Digər təhsil eksperti Kamran Əsədov isə bildirdi ki, kiçik və böyük summativlər mütəxəssislərlə hazırlanmalıdır, bir şərtlə ki, formal xarakter daşımaları: "Summativ qiymətləndirmə məzmun standartlarının mənimsəmə səviyyəsinin etibarlı göstəricisidir. 1-ci yarımda böyük summativ qiymətləndirmədə üzrlü səbəbdən iştirak etməyən şagirdin dərəcə qayıtdıqdan sonrakı bir ay ərzində BSQ-də iştirakı təmin edilir. 1-ci yarımda böyük summativ qiymətləndirmədə üzrsüz səbəbdən iştirak etməyən və 2-ci yarımda iştirak etməyən şagirdin böyük summativ qiymətləndirmə üzrə qiyməti "0" qəbul olunur. Hesab edirəm ki, məktəbdaxili qiymətləndirmə, summativlər ləğv olunsa, belə yeni qiymətləndirmə növü müəyyənləşdirilməlidir. Çünki şagirdin bilik və bacarığı mütəxəssislər ki, hər hansı bir şəkildə ölçülün və nailiyyətlər qiymətləndirilməsin. Düzdür, summativlərin ləğv olunmasının müsbət cəhəti odur ki, müəllim üçün əlavə vaxt və vəsaitin sərfinə ehtiyac qalmayacaq və yalnız kiçik summativlə bi-

lik və bacarığın qiymətləndirilməsi bəzən bəzi uşaqlar üçün bəsit qala bilər. Çünki şagird var ki, gündəlik dərəcə hazırlığı kifayət qədərdir, lakin summativlərdə zəif nəticə göstərir. Və ya əksinə, eyni variantlı testlərdə şagird köçürüb yüksək qiymət əldə edə bilər. Yaradacağı ən ciddi problemlərdən biri isə təhsildə, qiymətləndirmədə bir qədər fasilə yarada bilər. Ümumilikdə qeyd edim ki, kiçik və böyük summativlər mütəxəssislərlə hazırlanmalıdır, bir şərtlə ki, formal xarakter daşımaları. Yersiz köçürmə halları olmasın. Şagirdlərdə əlavə məsuliyyət yaratması baxımından bu imtahanlar çox önəmlidir. Şagird nailiyyətlərinin müntəzəm izlənməsinə şərait yaradan əsas amildir. Mütəxəssislər deyil ki, bu imtahanlar ancaq test imtahanı kimi olsun. Müxtəlif qiymətləndirmə vasitələri var. Kiçik summativlər çox mühüm diaqnostik vasitədir. Təəssüf ki, orta məktəblərimizdə keçirilən summativlər zamanı tərtib edilmiş test tapşırıqları kurikulum standartlarına və dövlətin tələblərinə cavab vermir. Təqdim olunmuş test tapşırıqları ənənəvi test modellərindən istifadə olunmaqla keçirilir ki, bu da gələcəkdə DIM buraxılış və qəbul imtahanları keçirəndə ciddi problemlər yaradır. Belə ki, 2017-ci ilin mart ayında keçirilmiş kurikulum standartları əsasında buraxılış imtahanlarının nəticəsində şagirdlərin 75 faizi qeyri kafi nəticə göstərmişdi. Reallıqda isə bu həyata keçirilmir. Bunun da əsas günahkarı məktəbdə çalışan direktorlardır ki, orta məktəbdə standartlara uyğun tədris prosesini qura bilmirlər."

□ Günel MANAFLI, □ "Yeni Musavat"

Qalmaqalı dələduzluq işi-zərərçəkənlər narazıdır

"Nəzakət Hüseynova ev almaq adı ilə 5 müxtəlif qadından pul alaraq, aldadıb"

Bu günlərdə musavat.com saytında "Sələmçi qadınların tələsi, yoxsa dələduzluq işi?" başlıqlı yazı dərc olunub. Yazıda bir neçə nəfərə qarşı dələduzluq etməkdə təqsirləndirilən Nəzakət Hüseynovanın cinayət işi üzrə məhkəmə prosesindən söz açılıb.

Qeyd olunub ki, təqsirləndirilən qadın sələmə pul verən şəxslər tərəfindən şərtləndirini deyir. İttihama yazılır ki, Nəzakət Hüseynova tanış Elza Qəhrəmanovdan ərinə maşın almaq, oğlunun və qızının təhsili üçün ödəniş etmək adı ilə cəmi 11100 manat pul alıb. Zərərçəkmiş kimi tanınan Atlas Mirzəyevadan oğlunu işə düzəltmək adı ilə 4400 manat, Dostxanım Cabbarovadan isə 6 min manat borc alaraq geri qaytarmamaqda ittiham edilir. İş üzrə digər zərərçəkmiş kimi tanınanlardan biri isə Sara Rüstəmovadır. İttihama görə Nəzakət Hüseynova ondan 6 min manat alaraq qaçqınlar üçün tikilən binadan ev almasına kömək edəcəyini deyib. Rəsmi ittihamda yazılır ki, Aynur Yusifova da ey-

ni məqsədlə Nəzakət Hüseynovaya 6 min manat pul verib.

N.Hüseynova ittihamla münasibət bildirərkən özünü təqsirlə hesab etməyib. Bildirib ki, Dostxanım Cabbarovayı qardaşının qonşusu kimi tanıyıb və sonradan aralarında münasibət yaranıb. D.Cabbarova qızıl-zinət əşyalarının satışı ilə məşğul olduğu üçün ondan qızıl alaraq satıb və qazanc əldə edib.

N.Hüseynova bildirib ki, daha sonra qonşuları üçün sələmə pul lazım olduğu üçün Dostxanım Cabbarovaya müraciət edib. Aylıq 10 faiz sələmə vermək şərti ilə 17800 manat pul alıb və qonşularına verib. Sonradan öyrənib ki, Dostxanım həmin pulu Aynur adlı tanışından alıb.

Məsələ ilə bağlı Dostxanım Cabbarova və Aynur Yusifova



redaksiyamıza gələrək, barələrində yanlış məlumat dərc edildiyini, məhkəmə prosesinin düzgün işləndirilmədiyini deyiblər.

Dostxanım Cabbarovanın sözlərinə görə, bu məsələdə zərərçəkənlərdir: "Mən Nəzakət Hüseynova tərəfindən aldadılmışam. 3 ildir ki, bu barədə istintaq, məhkəmə prosesləri davam edir. Lakin mətbuatda zərərçəkmiş 5 nəfərin barəsində yanlış məlumatlar dərc edilir. Ən əsası bizim "sələmçi" adlandırılmamız ta-

mamilə yanlışdır. Nəzakət Hüseynova ev almaq adı ilə 5 müxtəlif qadından pul alaraq, aldadıb. Bu məsələ ilə bağlı məhkəmə prosesi başlanmazdan əvvəl, yüksək səviyyəli aidiyyəti orqanlara müraciət etmişik. Biz 5 nəfər məcburi köçkünük. Müşfiqabad qəsəbəsində məcburi köçkünlər üçün istifadəyə verilən binadan ev almaq üçün pul ödədik. Mənimlə bərabər bir neçə nəfər də ev almaq üçün ona pul verib. Lakin sonradan aldadıldığımızı bil-

dik. Nəzakət bizimlə əlaqə saxlayaraq evinə dəvət etdi və pulu qaytaracağını dedi. Onun evinə gedəndə isə 102-yə zəng edərək bizi şikayət etdi. Biz onu hüquq-mühafizə orqanlarına şikayət etməkdənsə, o, bizim barəmizdə şikayət verdi. Lakin sonradan məhkəmə prosesləri keçirildi. Əvvəlcə barəsində "polis nəzarəti altına vermə" qətimkan tədbiri seçilmişdi. N.Hüseynova hakimdən xahiş edərək 2 gün vaxt aldı ki, dəymiş ziyanı ödəyəcək. Lakin yanvarın 25-də Yasamal Rayon Məhkəməsində keçirilən prosesə gəlmədi. Məhkəmə bu dəfə "polis nəzarəti altına vermə" qətimkan tədbirinin dəyişdirilməsinə, onun barəsində axtarış elan olunmaqla həbs-qətimkan tədbirinin seçilməsinə qərar verdi. Həmçinin qeyd olundu ki, qərara əsasən, Hüseynova Nəzakət İmran qızı tutularaq Ədliyyə Nazirliyi Pentensiar Xidmətin Bakı İstintaq Təcridxanasına təhvil verilməlidir.

Nəzakət Hüseynova hazırda xəstəxanadadır, əməliyyat keçirib. Belə ki məhkəmə qərar çıxarıldan iki saat sonra ödəniş əməliyyatla götürdü. Bununla da o, məhkəmə prosesini uzatmağa çalışır".

Dostxanım Cabbarova qeyd edib ki, bütün bu olaylar onun həyat yoldaşının infarkt keçirməsinə səbəb olub.

Şikayətçi Aynur Yusifova da bildirib ki, barələrində deyilən "sələmçi" sözünün onlara qətiyyəni aidiyyəti yoxdur: "2015-ci ildə Nəzakət Hüseynovaya mənə 6 min manat alaraq bildirdi ki, qaçqınların və Məcburi Köçkünlərin İşləri üzrə Dövlət Komitəsində tanış var, Müşfiqabadda məcburi köçkünlər üçün tikiləcək binada mənə ev verilməsinə köməklik göstərəcək. Həmçinin bildirdi ki, evi alıb, köçdükdən sonra daha 4 min manat da ödəyəcəm. Mən də razılışaraq dediyi ilkin məbləği vermişdim. Artıq 3 ildir ki, məhkəmə proseslərində qalmışam, heç bir nəticə yoxdur. Bizi şərəfləyir ki, "sələmçiyik". Lakin bildirim ki, mənim həyat yoldaşım 2-ci qrup Qarabağ əlili-dir, maddi imkanımız çox ağırdır".

□ Xalida GƏRAY, □ Musavat.com



MÜSAVAT

Son səhifə

N 24 (6913) 1 fevral 2018



Səhər yeməyindən imtina edənləri xəstəliklər gözləyir

Bu yaxınlarda alimlər və dietoloqların birgə apardıqları tədqiqatların nəticələri onları şoka alıb. Məlum olub ki, bir neçə dəfə səhər yeməyindən imtina etmək şəkərli diabet və ya infarktların yaranmasına səbəb ola bilər. Alimlər bildirlər ki, insan orqanizmində maddələr mübadiləsinə cavabdeh genlər var. Bu strukturda meydana çıxan qarışıqlıq prosesin kontroldan çıxmasına səbəb olur.

Bundan əlavə, alimlər irəli sürdükləri nəzəriyyəni praktikada sübut etmək qərarına gəliblər. Bu məqsədlə aparılan tədqiqatlarda 21-60 yaş arası iki qrupdan ibarət 49 könüllü iştirak edib. Birinci qrupa daxil olanlar altı ay müddətində hər gün mütəmadi olaraq səhər yeməyi yeyiblər. Digər qrupun nümayəndələri isə günortaya qədər qida qəbul etməyiblər. Sonda iştirakçıların analiz nəticələrinə görə bəlli olub ki, səhər yeməyi yeməyənlərin metabolizmlərində ciddi pozuntular müşahidə edilir. Gündəlik səhər qidası isə orqanizmə heç bir zərər verə bilməz.

Şkafı paltarla doldurdular, altında öldülər

İspaniyanın Alikant şəhərində bir ailə içində kiloqlarla geyim olan şkafın altında qalaraq ölüb. 50 yaşlı kişi, onun 49 yaşlı həyat yoldaşı, eləcə də 12 yaşlı qızları 28 yanvarda dünyasını dəyişib. Bu hadisə növbəti gün, evin 18 yaşlı qızı tərəfindən aşkarlanıb. Qız otaqdan çıxmağa cəhd etsə də, qapının bloklanmış olması vəziyyəti qəlizləşdirib. O, çətinliklə də olsa otaqdan çıxanda evin ortasında paltar topası görüb və polisi çağırıb. Ər-arvad Marokkodan gəlmə, ispan mənşəli olub. Onlar əşyalarını saxlamaq üçün evdə tavana qədər uzanan rəflər düzəldiblər. Yığılan paltarları isə onlar periodik olaraq satırdılar. Bundan başqa,



ailə həm də Dioqen sindromundan əziyyət çəkirdi. Sözügedən xəstəlik köhnə əşyaları yığma, sosial izolyasiya və apatiyanı özündə ehtiva edir.

Səssizlik sağlamlığa faydalıdır



Müasir dövrdə insanlar daim səs-küyün içində yaşayır. Maşınların, məişət və ofis texnikasının, televizorların və s. səsi bizi daim əhatə edir.

Xüsusilə bu, şəhər sakinlərinə aiddir. Müxtəlif ölkələrdə aparılmış araşdırmalar sübut edib ki, səs-küy insan sağlamlığına ciddi ziyan vurur - ürək-damar, sinir, cinsiyyət, immun sisteminin fəaliyyətinə mənfi təsir edir. Güclü səs orqanizmdə stress hormonlarının (adrenalin, noradrenalin, kortizol) ifrazını artırır. Bu hormonların səviyyəsinin or-

qanizmdə daim yüksək olması baş ağrılarına, arteriəl təzyiqinin artmasına, yuxusuzluğa, piylənməyə, hətta sonsuzluğa səbəb olur. Amerika alimləri sübut edir ki, aeroport və ya trasların kənarında yaşayan insanlarda ürək-damar sistemi xəstəliklərinə, infarkt və insulta sakit yerlərdə yaşayan insanlarla müqayisədə daha tez-tez rast

gəlinir. "Daily Mail" xəbər verir ki, alimlərin fikrinə görə, güclü səs insan həyatını qısaldır.

Əksinə isə səssizlik insanın sağlamlığına çox müsbət təsir edir - təzyiqli və nəbzi normalaşdırır, sinirləri sakitləşdirir, beyinin fəaliyyətini, yaddaşı, təfəkkürü yaxşılaşdırır, immun və cinsiyyət sisteminin fəaliyyətinə müsbət təsir edir. Alimlər insanlara sakit yerlərdə tez-tez olmağı, evdə və ofisdə səs səviyyəsini azaltmağı məsləhət görürlər.



QOÇ - Səhətinizi qoruya bilərsiniz, gün ərzində heç bir çətinliklə rastlaşmayacaqsınız. Ulduzlar ailə-sevgi münasibətlərindəki soyuqluğu aradan qaldırmağınızı tövsiyə edir. Hissləri sındırmaqdan əl çəkin.



BUĞA - Astroloji göstəricilər yalnız saat 12-yə qədərki vaxtı gərginlik içində başa vuracağınızı bildirir. Həmin zamanda maksimum ehtiyatlı olmalısınız. Qalan saatlarda isə çox şey ürəyinizcə olacaq.



ƏKİZLƏR - İlk iş saatları passiv başlasa da, nahara yaxın nəzərdə tutduğunuz planların əksəriyyəti öz həllinə yaxınlaşmağa başlayacaq. Amma gərək hər şeydən əvvəl ünsiyyət qurduğunuz şəxslərin etibarını yoxlayasınız.



XƏRÇƏNG - Bəxtinizə təzadlı bir gün düşüb. Hadisələrin gedişatı gah müsbət, gah da mənfi müstəvidə cərəyan edə bilər. Odur ki, ayıq-sayıqlığınızı artırmalı, prosesləri dərinə analiz etməli və məqamındaca addım atmalısınız.



ŞİR - Ümumən gərgin gün olsa da, özünü cilovlamağı bacaracaqsınız. Əgər hansısa məsələdə tərəddüdüünüz varsa, mütləq etibar etdiyiniz şəxslərin məsləhətlərindən yararlanın. Səfərə çıxmayın.



QIZ - Sakit bir təqvim yaşayacaqsınız. Ara-sıra fikir və düşüncələrinizdə təlatümlər baş qaldırsa da, bunu kənarından heç kim bilməyəcək. Əgər maddi imkanınız yol versə, səfərə çıxmaq olar.



TƏRƏZİ - Saat 14-ə qədər əsəblərinizi cilovlaya bilərsiniz, qalan saatlarda heç bir narahatçılığınız olmayacaq. Qarşınıza pulla bağlı çıxan problemlərin əksəriyyəti aktivliyinizdən asılı olaraq aradan qalxacaq.



ƏQRƏB - Yaxşı olar ki, gün ərzində bütün diqqətinizi pulla bağlı məsələlərə yönəldəsiniz. Əgər realığa uyğun addım atsanız, səmərəli nəticəni görecəksiniz. Büdcəyinizlə bağlı irəliləyişlər də gözlənilir.



OXATAN - Adı günlərdən birini yaşayacaqsınız. Hansısa qeyri-adi yenilik və ya uğursuzluq gözləməyin. Amma iqlim dəyişkənliyi daxili orqanlarınızda (ələxüsüs da böyrək və yüngül ağrılar yarada bilər.



OĞLAQ - Əsas diqqətinizi maliyyə problemlərinin həllinə yönəldin. Çünki indi - planetiniz olan Saturnun təsir gücünün artdığı bir vaxtda bunu bacarmasanız, qarşıda sizi uzunmüddətli kasıbçılıq gözləyə bilər.



SUTÖKƏN - Bəri başdan nəzərdə saxlayın ki, ixtiyarınızda olan bu gün bürcünüzün ən aktiv dövrünə çevriləcək. Hansısa uğursuzluq haqqında düşünməyə lüzum yoxdur. Əksinə, uğurların astanasına yetişəcəksiniz.



BALIQLAR - İlk öncə bildirik ki, hazırda ciddi bir seçim qarşısındasınız. Tərəddüdləriniz çox olsa da, özünüzlü ələ almalı, cəsəret göstərərək seçiminizi etməlisiniz. Yeni sövdələşmələr üçün ideal vaxtdır.

Unutmayın, Tanrı ulduzlardan daha yüksəkdə durur!

İnsanların 80 faizi təyyarəyə minməkdən qorxur

Yer kürəsində yaşayan əhəlinin 80%-dən çoxu uçmaqdan qorxur. Onların da 5%-i, ümumiyyətlə, təyyarədən imtina edərək, yerüstü və su vasitəsilə olan nəqliyyat vasitələrinə üstünlük verir. Uçmaqdan və hündürlükdən qorxmaq - aerofobiya adlanır. Bir çoxları təyyarənin 10 kilometr hündürlükdən yerə düşəcəyindən qorxur. Lakin bu, təyyarənin qanadlarının altındakı təzyiqli səbəbindən mümkün deyil. Avtomobil şose üzərində necə dayanırsa, təyyarə də havada ehtiyatla dayanır. Hətta pilot sükam buraxsa belə, o, su üzərində üzən qayıq kimi havada hərəkət edəcək.



Pilot və stüardessalar "riske" görə əlavə pul bonusları almırlar. Buna görə də təyyarə sağlam fikir və təbiət qanunlarına zidd deyil, onlar sayəsində uçur.

Səhifəni hazırladı: SELCAN

Təsisçi: Rauf ARİFOĞLU
Baş redaktorun birinci müavini:
Azər AYGAN

e-mail adres: yenimusavat@mail.ru

"Yeni Musavat"ın kompüter mərkəzində yığılıb, səhifələnib, "Azərbaycan" nəşriyyatında çap edilib. Əlyazmalar geri qaytarılmır. Müəlliflərlə redaksiyanın mövqeyi uyğun gəlməyə bilər.

Ünvan: Bakı şəhəri,
R.Rüstəmov küçəsi
2528-cü məhəllə ev 44/d
Tel: 520 01 23 (24, 25, 26, 27, 28)

Redaktor:
Elsad MƏMMƏDLİ

Lisensiya N: B 114
SAYI: 5.100